ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΙ 19 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1888 — ΕΤΟΣ Ε'. — ΑΡΙΘ. 47

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.
Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 12

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὰ Ὀλύμπια τοῦ 1888: *Ἡ γλυπτική. Ἐρασιτέχναι—Διαγωνισμὸς Βύρωνος.*
Ἡ Ἀλληλογραφία παρὰ τοῖς Μικρασιανοῖς, ὑπὸ Ἰωακεὶμ Βαλαβάνη.
Πῶς γίνονται μεγάλοι ἐν Κίνᾳ, ἐκ τῶν τοῦ στρατηγοῦ Τσέγκ-Κι-Τόγκ.
Ὅλα γελοῦνε, *ποίησις* Γ. Μαρτινέλη.
Ἡ Ψυχὴ τοῦ Ἀπουλήϊου, Μελέτη ἐπὶ τῶν Μιλησιακῶν διηγημάτων, μετάφρ. Α. Καράλη.
Ὄλγα, *Μυθιστορία* Λουδοβίκου Ἐνώ. (Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ). Συνέχεια.
Κίδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. *Ἐγχώρια—Ἐξωτερικὰ—Καλλιτεχνία—Ἀρχαιολογία.*
Τὸ Διαγώνισμα τῆς «Ἑβδομάδος».
Ἰδιαίτερα Γράμματα.
Νέα βιβλία.

ΤΑ ΟΛΥΜΠΙΑ ΤΟΥ 1888

Η ΓΛΥΠΤΙΚΗ

Ἐρασιτέχναι — Διαγωνισμὸς «Βύρωνος».

Ἐπὶ τῶν προθηκῶν, αἵτινες προέχουσιν ἐκ τῶν τοίχων τῶν αἰθουσῶν τῆς καλλιτεχνίας, εἰσὶν ἐκτεθειμένα διάφορα κομψοτεχνήματα μᾶλλον ἢ ἔργα γλυπτικῆς, ἀλλ' εἰς τὴν δικαιοδοσίαν ταύτης ὑπαγόμενα. Τινὰ τούτων ἐξειργάσθησαν γλύπται ἐξ ἐπαγγέλματος, τὰ δὲ πλεῖστα ἐρασιτέχναι. Περὶ τούτων θὰ ἤρμοζεν ἴσως μακρότερος λόγος καθότι τὸ πρῶτον ἤδη παρουσιάζεται δημοσίᾳ παρ' ἡμῖν ἡ ἀρτιφανὴς αὕτη τάξις. Εἴχομεν ἐρασιτέχνας ἐν τῇ μουσικῇ καὶ τῇ γραφικῇ καὶ τῷ θεάτρῳ ἔτι ἀπὸ πολλοῦ. Ἀλλ' εἶνε εὐαριστότερον σύμπτωμα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ καλλιτεχνικοῦ αἰσθήματος, ὅτι καὶ εἰς τὴν γλυπτικὴν ἀσχολοῦνται ἤδη ἄλλων ἐπαγγελμάτων ἄνδρες καὶ πρὸ πάντων γυναῖκες. Γυναῖκες εἴπομεν. Ἰδοὺ ἓν ἀγαθὸν πράγματι βῆμα αὐτῶν. Ἀντὶ νὰ ὀνειροπολῶσι πράγματα ἀνέφικτα ἀπομακρύνοντα αὐτὰς τῆς σεμνῆς ἑστίας, ἃς καλλιεργῶσι τέχνας, αἵτινες δύνανται νὰ τὰς δοξάσωσι, χωρὶς νὰ τὰς ζημιώσωσι κατ' οὐδέν.

*

Πρώτη πασῶν — καὶ γλύπται ἐξ ἐπαγγέλματος δύνανται νὰ ἀρυσθῶσι διδάγματα καλαισθησίας ἐκ τοῦ ἔργου της — πρώτη πασῶν παρίσταται διὰ τῆς προτομῆς τοῦ Κάνιγγος ἡ θυγάτηρ τοῦ διδασκάλου τοῦ ἔθνους Γενναδίου Κλεονίκη, μετ' ἴσης, ὡς θὰ ἴδωμεν βραδύτερον, ἐπιτυχίας χειριζομένη τὸν χρωστῆρα καὶ τὴν σμίλην, μετ' ἴσης δυνάμεως διαχέουσα ἄφθονον καλλιτεχνικὸν πνεῦμα ἐπὶ τῶν ζωγραφιῶν καὶ τοῦ εὐπλάστου πηλοῦ. Ἡ προτομὴ τοῦ Κάνιγγος εἶνε ἔργον προδίδον οὐχὶ ἀσταθῆ χεῖρα γυναικός, ἀλλὰ τεχνίτην δεξιὸν κύριον τῆς τέχνης του, καὶ κύριον τῶν ὑψηλῶν ἐκείνων διανοημάτων, ἅτινα ὑποτυποῖ ἐπὶ ἐξόχων μορφῶν. Τί κρῖμα, ὅτι δὲν εἶνε ἐκτεθειμένοι ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ οἱ διαγωνιζόμενοι Βύρωνες! Θὰ ἠρυθρίων οἱ πλεῖστοι ἐκ πείσματος πρὸ τοῦ Κάνιγγος καὶ ἐκ τοῦ ἐρυθήματός των θὰ ἀνεβλάστανεν ἡ μᾶλλον ἐπίζηλος δάφνη διὰ τὴν καλλιτέχνιδα τῆς προτομῆς του.

Κύριοί τινες ἐρασιτέχναι παρουσιάζουσιν εἶτα τὰ ἔργα των, ὧν ὑπερέχουσι δύο λεπτουργήματα ἐπὶ ὕψους, παριστάνοντα προτομὰς διὰ γλυφίδος δεξιᾶς, τῆς τοῦ κ. Καμπανάκη, κατόχου πολλῆς ὑπομονῆς καὶ πνεύματος. Καὶ εἶτα πάλιν ἄλλα τεχνουργήματα κυριῶν: ἡ ἀνάγλυφος προτομὴ παιδός, ἔργον τῆς δεσποινίδος Σοφίας Μαράτου ζημιωθὲν μὲν ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ πηλοῦ ὡς πρὸς τὸ χρῶμα, ἀλλὰ διατηροῦν τὴν ἐπιμεμελημένην καὶ κομψὴν τέχνην, μεθ' ἧς ἐξειργάσθη αὐτὸ ἡ καλὴ ἐρασιτέχνις· καὶ πέντε ἢ ἓξ ἔργα ἄλλης δεσποινίδος τῆς Ἀγγελικῆς Ἐμπεδοκλέους, ὧν τὸ κάλλιστον ἡ ἀνάγλυφος προτομὴ τῆς Δήμητρος (ἔστω καὶ ἂν ἐπιγράφεται Ceres) καὶ ἡ προτομὴ τοῦ Μωϋσέως μετ' ἐπιμελείας καὶ τέχνης εἰργασμένη· ὑπάρχει καί τις σύνθεσις τῆς αὐτῆς δεσποινίδος μυθολογικῆς ὑποθέσεως: Ἡ Ἀφροδίτη διὰ χρυσῶν σχοινίων σύρουσα τὸν Ἔρωτα, ἵνα τὸν ἀποτρέψῃ κακῆς παιδιᾶς, καθ' ἣν καρφώνῃ διὰ τῶν βελῶν του πτωχούς τινας καρκίνους ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, φαίνεται... διὰ νὰ τοὺς βλέπῃ ἔπειτα ἐρωτευμένους πλατωνικῶς. Ἐκ τῆς συνθέσεως ταύτης διαφαίνονται δείγματα πολλὰ καλλιτεχνικῆς ἐπιδόσεως καὶ humor μάλιστα, ἅτινα παρέχουσιν τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ἐρασιτέχνις θ' ἀποβῇ καὶ καλλιτέχνις, ἂν ἐξακολουθήσῃ καλλιεργοῦσα τὰ προσόντα της ταῦτα.

*

Καὶ ἤδη ρίψωμεν ἓν βλέμμα ἐπὶ τῶν προπλασμάτων τοῦ μνημείου, ὅπερ ἡ σύγχρονος τέχνη διαγωνίζεται νὰ ἐγείρῃ εἰς τὸν Βύρωνα, χορηγοῦντος ὡς γνωστὸν τοῦ κ. Στεφάνοβικ Σκυλίσση. Ἐξετάσωμεν αὐτὰ ἓν πρὸς ἕν. Καὶ ἂν φανῶμεν αὐστηρότεροι ἤδη, ἃς μᾶς συγχωρήσωσιν οἱ ἀναγνῶσταί μας. Δὲν πρόκειται περὶ ἐπιδείξεως ἔργων καλῶν ἢ κακῶν, ἅτινα ὁ γλύπτης δικαιοῦται νὰ πωλήσῃ αὔριον ἢ νὰ διορθώσῃ ἢ καὶ νὰ μεταβάλῃ εἰς ἄσβεστον, καὶ ἅτινα εἶνε τέκνα τύχης ἢ ἐμπνεύσεως καλῆς ἢ κακῆς, δι' ἣν αὐτὸς καὶ μόνος εὐθύνεται. Οὐδὲ εὑρέθησαν αὐτὰ κατὰ τύχην ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του ἕτοιμα, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐκηρύχθη ἡ Ἔκθεσις. Ὄχι. Πρόκειται περὶ διαιωνίσεως μιᾶς ἰδέας, ἑνὸς αἰσθήματος εὐγνωμοσύνης, ὅπερ χώρα ὁλόκληρος τρέφει διὰ τὸν ὑμνητὴν καὶ εὐεργέτην της. Διὰ τὸ τυχὸν βραβευθησόμενον θὰ εὐθύνεται καὶ τὸ ἔθνος ὁλόκληρον καὶ ἡ πρόοδός του καὶ ἡ τέχνη καὶ καλαισθησία του. Καὶ πρέπει νὰ εἶνε ἂν οὐχὶ ἀριστούργημα, εὐπρεπὲς τοὐλάχιστον.

Περὶ τῶν διαγωνισμῶν ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ ἔχομεν τὴν αὐτὴν ἰδέαν, ἣν ὅλος ὁ κόσμος ἔχει διὰ τὰς μειοδοσίας πρὸς ἵδρυσιν δημοσίων καταστημάτων. Ὅτι οὔτε οἱ μὲν οὔτε αἱ δὲ δύνανται νὰ ἀποφέρωσιν ἀγαθοὺς καρπούς. Ἐν ταῖς μειοδοσίαις ὁ ἐργολάβος διὰ νὰ ἐξοικονομίσῃ μικρόν τι κέρδος, ἀφοῦ ἠναγκάσθη ἀμιλλώμενος πρὸς τὸν ἀντίπαλόν του ν' ἀναδεχθῇ ἀντὶ ἐλαχίστης τιμῆς ἔργον δαπανηρόν, θὰ μεταχειρισθῇ τὰ ἀθλιώτερα τῶν ὑλικῶν. Διὰ τῶν διαγωνισμῶν ὁ καλλιτέχνης ἀφοῦ διατάσσεται νὰ μελετήσῃ, νὰ φαντασθῇ, νὰ συλλάβῃ τὴν ἰδέαν, νὰ τὴν σχεδιάσῃ καὶ ὅλα ταῦτα ἐν ὡρισμένῳ χρονικῷ διαστήματι, ἐν ὡρισμέναις ἡμέραις καὶ ὥραις, θά.. μεταχειρισθῇ τὰ προχειρότερα πνευματικὰ ἐφόδια, ἅτινα δύναται νὰ διαθέσῃ. Καὶ ἴσως μὲν ἐπιτύχῃ ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἀντιπάλους του, ἀλλὰ θὰ ἀποτύχῃ ἀφεύκτως ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἰδίαν του τέχνην, ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἄλλα ἔργα, ἅτινα εὐτυχὴς καὶ οὐχὶ ἐξεζητημένη τῷ ὑπηγόρευσεν ἔμπνευσις.

Ταῦτα ὡς προίμιον, ἥκιστα ἐνθαρρυντικὸν ἴσως, ἀλλὰ εἰλικρινές.

Διὰ τοῦ προπλάσματος τοῦ κ. Μπονάνου ἐκ δεξιῶν μὲν ὁ Βύρων παρουσιάζεται μὲ στάσιν στρατιώτου προτείνοντος μετ' αὐταπαρνήσεως τὸ στῆθος εἰς τουφεκισμόν, ἐξ ἀριστερῶν δὲ ὁ μέχρι τῶν ποδῶν κατερχόμενος μανδύας του, ὁ πτωχότατος τὴν πτυχολογίαν, τόσον εἶνε στενός, ὥστε ἐμπνέει τὸν φόβον μὴ περιπλεκόμενος εἰς τοὺς πόδας τοῦ δυστυχοῦς ποιητοῦ εἰς τὴν ἐλαχίστην κίνησιν καταρρίψῃ αὐτόν. Ἔναντι ἱστάμενος ὁ θεατὴς ἀνακαλύπτει προεξέχον τὸ κάτω μέρος τοῦ προσώπου του καὶ τὴν ῥῖνα ὑπὲρ τὸ δέον ὀξεῖαν. Ἐν ὅλῳ ὅμως ὁ Βύρων οὗτος ἔχει σεμνὸν τὸ παράστημα, εὐγενῆ καὶ ἀξιοπρεπῆ τὴν μορφὴν ἀλλά... οὐχὶ Βυρώνειον.

Βεβαίως ὁ κ. Λ. Φυτάλης ἀγαπᾷ τὰ πάτρια καὶ λατρεύει τὴν φουστανέλλαν. Ἀπόδειξις, ὅτι καὶ ἐν τοῖς δύο του προπλάσμασι μετημφίεσε τὸν Βύρωνα ἐν τῷ ἑνὶ μὲν εἰς κόρην μᾶλλον, φέρουσαν τὸ ἔνδυμα τοῦ ἀδελφοῦ, ἐν τῷ ἑτέρῳ δὲ εἰς καλοκαμωμένον ἐπαρχιώτην. Πρὸ τοῦ πρώτου ἄκοντες ἀνεμνήσθημεν τῆς ἡρωΐδος τῆς Ἑλλ. Ἐπαναστάσεως Ἀνδρονίκης,

πρὸ τοῦ ἑτέρου, δημάρχου δημηγοροῦντος, ἀφοῦ λέγει ὁ γλύπτης, ὅτι ὁμιλεῖ, καίτοι οὐδεμία λέξις φαίνεται ἐξερχομένη τοῦ στόματός του. Ὁ εἷς Βύρων ἐγείρων τὴν παλάμην ὡς νὰ ἐπαιτῇ, ἢ κἂν διὰ νὰ μάθῃ ἂν βρέχῃ· ὁ ἕτερος, ἥρως διαδηλώσεων μᾶλλον ἢ ἐμπνευσμένος ποιητής. Ἀμφότεροι τέκνα οὐχὶ τοῦ κ. Φυτάλη, ἀλλὰ σπεύδοντος...διαγωνισμοῦ, ἀδικοῦντα τὸν καλλιτέχνην, οὗτινος φέρουσι τὸ ὄνομα.

Ὁ Βύρων τοῦ κ. Γ. Βιτάλη δὲν εἶνε κακός. Ἀλλ' οὐδὲ καλὸς εἶνε ἀπολύτως. Κρατεῖ τὸν κάλαμον μετὰ τόσης ἐπιτηδεύσεως διὰ τῆς μιᾶς καὶ τὸ βιβλίον μετὰ τόσης ἀφελείας διὰ τῆς ἑτέρας, ὥστε αἱ δύο αὗται ἀντιθέσεις ἐξαλείφουσιν ἡ μία τῆς ἄλλης τὴν ἐντύπωσιν. Τὸ ἔνδυμά του εἶνε κομψὸν καὶ πλούσιον· ἀλλὰ ἀμφιταλαντεύονται, νομίζεις, οἱ πόδες του, ὡς νὰ ἐσταμάτησεν αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν ἀπὸ γύρους ταχέως στροβίλου· τὸ δὲ σῶμά του ἔχει ἀκόμη κίνησίν τινα στροφῆς πρὸς τὰ ἀριστερά. Ἡ στάσις του, στάσις γραμματέως γνωρίζοντος τὴν ἀξίαν του πρὸ ἰσοβαθμίου σχεδὸν προϊσταμένου· Βύρων ὄχι τέλος πάντων, ἀλλ' ἀνδριὰς καλοῦ τινος νεαροῦ ἐφευρέτου μετὰ πολλῆς ἀνέσεως, χάριτος καὶ ἐπιμελείας ἐξειργασμένος.

Βλέμμα ρεμβόν, στάσις σοβαρὰ Ρωμαίου γερουσιαστοῦ, εὐγένεια πολλὴ ἐν τῇ μορφῇ καὶ σεμνότης ἐν τῇ ἀναβολῇ χαρακτηρίζουσι τὸν Βύρωνα τοῦ κ. Βιτσάρη. Ὁ γλύπτης δὲν ἠθέλησε νὰ καταπλήξῃ, ἀλλὰ νὰ προκαλέσῃ σκέψεις. Ἐκ τῶν σκέψεων ἐν τούτοις στενοχωρεῖται ὁ θεατής. Εἶνε σκέψεις βαρεῖαι, ὅσον ὁ καλλίπτυχος μὲν ἀλλὰ κολοσσιαῖος μανδύας του. Ὁ καλλιτέχνης, φαίνεται, ἔλαβε ὑπ' ὄψιν τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τῇ ἐκθέσει ψῦχος, ἀλλ' ἐλησμόνησεν, ὅτι κατὰ τὸ θέρος πᾶς παρατηρῶν τὸν Βύρωνα θὰ ἱδρώνῃ διὰ λογαριασμόν του. Καὶ ἡ βαρεῖα ἐκείνη πτύχωσις ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ τὸ σταύρωμα τῶν χειρῶν συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ ἐπιτείνεται ἡ στενοχωρία. Ἔπειτα ὁ Βύρων δὲν ἦτο τόσον ἄσχημος. Ἂν τὸν παρατηρήσητε μᾶλιστα ἐξ ἀριστερῶν ἡ ὑπερβολικὰ ὑψηλή, ἡ ἀνατριχιασμένη κόμη του μηκύνει τόσον τὴν κεφαλήν, ὥστε σᾶς τὸν παριστᾷ ἀκόμη ἀσχημότερον. Εἶνε ἀληθές, ὅτι βίαια πάθη δὲν ἀποτυποῦνται ἐπὶ τῆς μορφῆς του, ἀλλὰ εἶνε καὶ τόσος ὁ σκεπτικισμὸς καὶ ἡ σοβαρότης του, ὥστε θὰ ἀντηλάσσομεν εὐχαρίστως μέρος αὐτῶν ἀντὶ ἐλαφροῦ μειδιάματος.

Ὁ Βύρων τοῦ κ. Σώχου ἠρνήθη τὴν πατρίδα του καὶ ἐγένετο Γάλλος· καὶ τί Γάλλος! Artiste melodramatique. Τὸ θεατρικὸν ὕφος του εὐχαριστεῖ τὸν θεατήν, ἀλλὰ δὲν τῷ ἐμπνέει ποσῶς τὴν ἰδέαν ὅτι βλέπει τὸν Βύρωνα. Χρειάζεται ἐπιγραφὴ καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ὑποδημάτων του τῶν ὑψηλῶν, ἅτινα κολάζουσι τόσον ὥραια τὰς ἥκιστα ποιητικὰς πάντοτε κάτω ἄκρας τῆς περισκελίδος. Εἶνε εὔμορφος ἐδῶ ὁ ποιητὴς στρογγυλοπρόσωπος εὐχαριστημένος. Ἐκ δεξιῶν παρατηρούμενος ἐνθυμίζει ἱεροκήρυκα, Γάλλον πάντοτε, ἐνθουσιώδη, ἀνατείνοντα πρὸς τὸν οὐρανὸν τὴν δεξιάν. Ἐξ ἀριστερῶν περιηγητὴν φορτωμένον ἐπανωφόρια καὶ ἀλεξιβρόχια καὶ κατερχόμενον ἐν βίᾳ εἰς διηθοδρομικὸν σταθμόν. Ἀλλὰ τὸ σῶμά του εἶνε τόσον προτεταμένον καὶ ἐξηρμένον, ὥστε εἶνε φόβος μὴ ἀπολέσῃ τὴν ἰσορροπίαν. Ποῖον ὑπόδειγμα θὰ ἠδύνατο νὰ σταθῇ οὕτως ἐπὶ τοῦ στυλοβάτου;

Τελευταῖον πρόσπλασμα ἔρχεται τὸ τοῦ κ. Ι. Βιτάλη κατὰ τὴν ἀριθμησιν καὶ τὴν δύναμιν. Πρῶτος τὸ ἠδίκησεν ὁ γλύπτης παρουσιάσας αὐτὸ μετὰ τόσας ἀτημελησίας, ὥστε νὰ προξενῇ οἶκτον ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος Βύρων, πάσχων, κατεσκληκώς, βουλιμιῶν, κυφός, ἀκτένιστος. Ὑπέβαλεν οὕτως εἰπεῖν τὸ πρόπλασμα τοῦ προπλάσματος ἀκατέργαστον, μὲ γραμμὰς μόλις καθοριζομένας. Καὶ ὁ κόσμος βλέπων αὐτὸ αἰσθάνεται φρίκην. Ὑπὸ τὸν ὑπενδύτην του ὑπονοεῖται σκελετός. — Πεθαμένο τὸν ἔκαμεν; ἐρωτῶσι. Τὸ φράκον του τόσον κακῶς τοῦ ἔρχεται, ὥστε ἢ δανεικὸν τὸ ἔλαβε, ἢ εἰς κακὸν, πολὺ κακὸν ράπτην τὸ παρήγγειλεν. Οἱ ὀφθαλμοί ἐξωρυγμένοι, ὁ λαιμὸς κάτισχνος, τὸ ὅλον φοβερόν. Βεβαίως ἔχει ἄρετὰς τὸ πρόπλασμα τοῦτο, ἀλλὰ οὐδεὶς θὰ τολμήσῃ νὰ τὰς ζητήσῃ μετὰ τοιαύτας πρώτας ἐντυπώσεις. Προκειμένου περὶ διαγωνισμοῦ Βύρωνος ἂς παύσωμεν ὁμιλοῦντες περὶ πράγματος τόσον ἀσχέτου πρὸς αὐτόν.

Παράκειται ἐκτὸς διαγωνισμοῦ καὶ μικρὸν προπλασμάτιον τοῦ Βύρωνος ἐκτεθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Βρούτου. Τὸν στυλοβάτην τοῦ ἀνδριάντος, ἔργον ὡραίας συλλήψεως, δὲν ἐξετάζομεν, διότι ἐν γένει δὲν ὡμιλήσαμεν περὶ τῶν βάσεων, ἐφ' ὧν οἱ διάφοροι ὑψοῦνται ἀνδριάντες. Ἀλλὰ ὁ Βύρων τοῦ κ. Βρούτου ἀπέχει πολὺ τοῦ νὰ μᾶς ἐνθουσιάσῃ. Ἡ σπάθη εἶνε περιττὴ εἰς αὐτὸν καὶ δι' ἄλλους μὲν λόγους καὶ διότι οὐδέποτε τὴν ἀνέσπασε. Τὸ παράστημά του δηλοῖ τίμιον καὶ φιλήσυχον πολίτην, ἀλλὰ ὄχι τὸν Βύρωνα· εἶνε ὅμως καὶ τόσον μικρὸν τὸ πρόπλασμα, ὥστε ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ περαιτέρω ἐξέτασίς του.

Περὶ τῶν βάσεων τῶν μνημείων δύναται ὁ ἀναγνώστης νὰ φαντασθῇ τὰ αὐτὰ προτερήματα καὶ ἐλαττώματα. Ὅπως ἐν τοῖς ἀνδριάσι εὕρομεν ἐδῶ μὲν ἄφθονον καλλιτεχνικὸν πνεῦμα ἐκεῖ δὲ πενιχρόν, ἢ πλούσιον καὶ πτωχὸν ὁμοῦ ἐν τῷ αὐτῷ ἔργῳ, οὕτω καὶ ἐν ταῖς βάσεσιν. Τούτων αἱ πλεῖσται ἀκολουθοῦσαι τὸ ὕφος τῆς κομψῆς Γαλλικῆς Ἀναγεννήσεως εἶνε πλήρεις ἀλληγορικῶν φιγουρινίων, ἀναγλύφων ἢ ὁλογλύφων κατασκευασθέντων ὅμως διὰ πηλοῦ, ἐν τῷ ὁποίῳ μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ ἁρμονίας συνυνδάζονται ἡ νεωτέρα πραγματικὴ σχολὴ καὶ οἱ κλασικοὶ κανόνες τῆς τέχνης.

Πάντα τὰ ἔργα ταῦτα ἔχουσι τὸν διακοσμητικὸν χαρακτῆρα, ὃν δέον νὰ ἔχωσι μνημεῖα προωρισμένα νὰ παρατηρῶνται ἐξ ἀποστάσεως, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἡ τοποθέτησίς των ἐφάνη ἡμῖν πλημμελὴς ὡς ἐπιτρέπουσα μόνον τὴν ἐκ τῶν τριῶν κάποτε δὲ καὶ τῶν δύο μόλις πλευρῶν ἐξέτασίν των.

*

Ἀλλὰ θὰ ἐρωτήσῃ τις:—Καὶ ἂν ἦσθε σεῖς κριτὴς ποῖον θὰ ἐπροτιμᾶτε, ἀφοῦ τὰ πάντα τόσον εἶνε ἐλαττωματικὰ καὶ κακότεχνα; —Ὅπως εἶνε... οὐδέν. Ἀπολύτως οὐδέν. Ἀλλὰ δὲν θὰ εἶνε τοιαῦτα μετὰ τὴν ἐπὶ τοῦ μαρμάρου ἐκτέλεσίν των. Ἐμελετήσαμεν τὰ σχέδια καὶ ἐκακίσαμεν τὰ ἐλαττώματα μόνον. Διὰ νὰ γείνωσι καταληπτότερα μάλιστα τὰ ἐχρωματίσαμεν μὲ ὀλίγην κακολογίαν, μὲ ὀλίγην ὑπερβολὴν ἴσως.

Δὲν ἕπεται ὅμως ἐκ τούτου, ὅτι ἕκαστον ἔργον στερεῖται καὶ ὡραίων προτερημάτων. Ἐν ὀλίγοις μόνον εἴδομεν ἔλλειψιν καλαισθησίας, ἀλλὰ τὰ ὑπερέχοντα δικρίνει γνῶσις καὶ σεβασμὸς πρὸς τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, ἀκρίβεια ἀνατομική, ἁρμονία τῶν μερῶν πρὸς τὸ σύνολον καὶ πνεῦμα καλλιτεχνικὸν πολὺ ὑπισχνούμενον, πολλὰ δηλοῦν, μεθ' ὅλην τὴν βίαν ὑπὸ τὴν ἀμείλικτον τῆς ὁποίας μάστιγα συνελήφθησαν καὶ ἐτεχνουργήθησαν.

Κρινόμενοι οἱ ἀνδριαντοποιοὶ ἡμῶν θὰ ἐννοήσωσι τὰ σφάλματά των καὶ θὰ τὰ ἐπανορθώσωσι ἂν οὐχὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἔργῳ ἀλλ' ἐν ἑπομένῳ. Ὁ ἄριστος σκοπὸς τῆς ὡραίας των τέχνης εἶνε ἡ διαιώνισις τῆς μνήμης τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν. Ἔχομεν δὲ Λεγεῶνας τοιούτων καὶ ἀναμένομεν πρόοδόν τινα τῆς τέχνης, ἵνα παραδώσωμεν τὰς μορφάς των εἰς τοὺς μεταγενεστέρους.

Μὴ ἀναμένοντες δὲ πλέον Βανδάλους ἐπιδρομεῖς, οἵτινες ἀκρωτηριάζοντες τοὺς ἀνδριάντας τῆς συγχρόνου ἐποχῆς νὰ παρουσιάσωσιν καλὸν τὸν Βύρωνα λ. χ. τότε μόνον, ὅταν ἀποκοπῇ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἢ ἐπαιτοῦσα, ἢ ὁ ποῦς ὁ ἀνήσυχος, φαινόμεθα αὐστηροὶ κριταὶ καὶ ἀξιοῦμεν ἀσφαλῆ τὰ πρῶτα βήματα τῶν ὀπαδῶν τῆς τέχνης ἐκείνης, ἣν κατ' ἐξοχὴν ἡ Ἑλλὰς ἠγάπησε καὶ ἐτίμησεν.

Συνεχίζων τὰς περὶ τῆς Μικρασίας μελέτας του ὁ κ. Ι. Βαλαβάνης ἀνέγνω χθὲς ἐν τῷ Φιλ. Συλλόγῳ *Παρνασσῷ* πραγματείαν του μεστὴν ἐνδιαφέροντος, ἐξ ἧς εὐχαρίστως δημοσιεύομεν τὰ κατωτέρω ἀποσπάσματα.

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ
ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΜΙΚΡΑΣΙΑΝΟΙΣ

...Ἐξαναγκασμὸς τῶν Ἑλλήνων εἰς ἐκμάθησιν τῆς τουρκικῆς. — Ἀποδημίαι Ἑλλήνων ἐκτὸς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.—Ἀρραβὼν καὶ γάμος.

...Οἱ Τοῦρκοι ἐπέβαλον καὶ τὴν ἰδίαν γλῶσσαν πᾶσι τοῖς κατακτηθεῖσι λαοῖς, καὶ ἰδίᾳ καὶ μετὰ πείσμονος ἐπιμονῆς τοῖς Ἕλλησιν, οἵτινες ἀπέβαλον μὲν τὴν μητρικὴν γλῶσσαν, ἣτινι ἐχρῶντο μέχρι

τῆς ἐποχῆς ταύτης, ἀπεδέξαντο δὲ τὴν τῶν Τούρκων ἑκόντες ἄκοντες. Οὕτω δὲ ἐλάλουν τουρκιστί, καὶ ταύτην τὴν γλῶσσαν λαλοῦσι κοινῶς καὶ μέχρι τῆς σήμερον, πλὴν ὀλιγίστων κωμῶν καὶ χωρίων, ἔνθα ὑφίσταταί πως, ἀλλ' ἐν λίαν οἰκτρᾷ καταστάσει, ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ γλῶσσα. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ πλεῖστοι τῶν χριστιανῶν κατοίκων τῶν πλειόνων ἑλληνικῶν χωρῶν οὐδένα εὑρίσκουσι πόρον ζωῆς ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι, ἀναγκάζονται νὰ ἀποδημῶσιν ἀλλαχοῦ, μάλιστα δὲ εἰς Ἰκόνιον, Ἀττάλειαν καὶ Σπάρταν τῆς Πισιδίας, Σμύρνην καὶ Κωνσταντινούπολιν, ἔνιοι δὲ καὶ εἰς Ὀδησσόν. Ἡ ἀποδημία αὕτη τῶν Ἑλλήνων διαρκεῖ τοὐλάχιστον τρία ἔτη, φθάνει δὲ μέχρι τῶν δέκα καὶ εἴκοσιν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἔτι πλέον. Κατὰ τὸ μακρὸν τοῦτο τῆς ἐν τῇ ξένῃ διατριβῆς διάστημα βεβαίως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μένωσιν ἄνευ ἀλληλογραφίας οἱ ἀτυχεῖς οὗτοι τῆς Μοίρας ἀπόκληροι, ἀφ' οὗ μάλιστα, κατὰ τὰ παρ' αὐτοῖς ἐπικρατοῦντα ἔθιμα, νέος, ὑπὲρ τὰ ὀκτωκαίδεκα ἔτη γεγονώς, θεωρεῖται εἰς ὥραν γάμου, ἢ τοὐλάχιστον - τοὐλάχιστον ἀρραβῶνος. Ὡς εὐδηλον, τοῦτο γίνεται, διότι ὁ γάμος, καθὰ ὀρθότατα σκέπτονται, εἶναι δεσμὸς ὅπωσδήποτε στερεὸς καὶ δύσρηκτος, ὁ μόνος συνδέων τὸν εἰς τὴν ξένην ἀπερχόμενον μετὰ τῆς πατρίου ἑστίας. Ἐπειδὴ δύναται μὲν ἴσως «νὰ ἐγκαταλίπῃ ὁ ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα», ἀλλὰ «προσκολλᾶται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ», κατὰ τὸν Ἀπόστολον. Ἐξ μῆνας δὲ τὸ πολὺ μετὰ τὸν γάμον ἢ τὸν ἀρραβῶνα, ἐγκαταλείπων τὴν σύνευνον ἢ τὴν μνηστήν, ἀπέρχεται πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ «χρυσοῦ δέρατος», μακρὰν αὐτῆς, ἔνθα δι' ἐργασίας ἐνδελεχοῦς καὶ βαρυτάτης καὶ δι' οἰκονομίας δυσφορήτου ἀγωνίζεται νὰ συναθροίσῃ ποσόν τι χρηματικόν, δι' οὗ, ἐπανερχόμενος εἰς τὴν γενέτειραν, διάγει βραχυχρόνιον ὡς τὰ πολλὰ βίον παρὰ τῇ ἰδίᾳ οἰκογενείᾳ, ἐπειδὴ καὶ αὖθις ἐπανακάμπτει εἰς τὸν τόπον τῆς ἐργασίας αὐτοῦ, ἵνα καὶ πάλιν ἐπαναλάβῃ τὸν πρότερον τῶν στερήσεων καὶ τῆς ξενητείας βίον, μὴ λαμβάνων καιρὸν ἐπαρκῆ πρὸς κατάλληλον μόρφωσιν τῆς συζύγου ἢ εὐπρεπῆ ἀνατροφὴν τῶν τέκνων, ἅτινα γεννῶνται, βαπτίζονται καὶ αὐξάνουσι τῇ ἡλικίᾳ, αὐτοῦ συνήθως ἀποδημοῦντος.

* * *

Ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ γυναικείου φύλου. — «Δίσκος ἐν ἐρήμῳ». — «Ἀρκαδίην μ' αἰτεῖς». — Ἐπιστολαὶ χωρικῶν.

Ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ γυναικείου φύλου ἐν Ἀνατολῇ καὶ σήμερον ἔτι δὲν εἶναι λίαν προωδευμένη, διότι μόλις ἐπ' ἐσχάτων ἤρξατο. Λαλῶ περὶ τῶν Ἑλληνίδων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, διότι, ὑποκειμένου λόγου περὶ τῶν ἐν αὐτῇ Ὀθωμανίδων καὶ Ἀρμενίων γυναικῶν, ἀδιστάκτως δύναται νὰ ῥηθῇ τὸ τῆς παροιμίας: «Τί κοινὸν κυνὶ καὶ βαλανείῳ;» ἐπειδὴ παρ' αὐταῖς ἔτι καὶ νῦν ἐπικρατεῖ βαθεῖα ἀμαθεία καὶ ἀπαιδευσία νύξ, ἀπαρεγκλίτως κληροδοτουμένη ταῖς ἐπερχομέναις γενεαῖς. Ἀφ' οὗ λοιπὸν μέχρι τοῦ νῦν ἡ ἐκπαίδευσις τῶν θηλέων παρ' ἡμῖν εἶναι ἐλλιπής, πόσον, ἐξ ἀνάγκης, ἐλλιπεστέρα ἦτο πρὸ δέκα ἐτῶν, ὅτε μόλις, ἀνανήψαντες ἀπὸ τοῦ ληθάργου, ἐν ᾧ ἤμεθα παραδεδομένοι, ἠρξάμεθα συνιστάντες παρθεναγωγεῖα, ποῦ δὲ καί που καὶ νηπιαγωγεῖά τινα; Ἑπομένως ἦτο σπανιώτατον πρᾶγμα, — «δίσκος ἐν ἐρήμῳ» —, νὰ εὑρεθῇ Ἑλληνὶς γινώσκουσα τοὐλάχιστον ὅσα καὶ ὁ ἀνὴρ γράμματα, ἤτοι ὀλίγην ἀνάγνωσιν, καὶ ταύτην οὐχὶ ἄπταιστον, ὀλιγωτέραν γραφήν, καθ' ἕξιν μόνον καὶ κατὰ συμπερασμὸν ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀναγινωσκομένην, καὶ τὰς τέσσαρας θεμελιώδεις τῆς ἀριθμητικῆς πράξεις. Ἰδίᾳ δὲ ἐν τοῖς μικροτέροις χωρίοις ὑπῆρχον προνομιοῦχοι, ὡς εἰπεῖν, οἰκογένειαι, παρ' αἷς κληρονομικῶς ἐδιδάσκοντο τὰ ἀνωτέρω, αἱ δὲ κόραι αὐτῶν ἀπέλαυον τοῦ ἄκρου σεβασμοῦ πασῶν τῶν λοιπῶν χωρικῶν γυναικῶν, αἵτινες κατέφευγον εἰς ταύτας, ἵνα διὰ παρακλήσεων καὶ ποικίλων μικρῶν δώρων γράψωσιν αὐταῖς ἐπιστολήν τινα πρὸς τὸ ἐν τῇ ξένῃ διαμένον φίλον πρόσωπον. Οὕτω δὲ συνέβαινεν ὥςτε μία καὶ μόνη πολλάκις κόρη νὰ κρατῇ τὴν ἀλληλογραφίαν ὅλου τοῦ χωρίου καὶ νὰ ἦναι ἀπρόσβλητος πάσης οἱαδήποτε γυναικείας καταλαλιᾶς, ὡς οὖσα «κύριος καὶ ῥητῶν καὶ ἀπορρήτων». Ὥςτε ὁ ἐπιθυμῶν νὰ συζευχθῇ μετὰ κόρης ἔγγραμμάτου, ὤφειλε, νέος Διογένης, λύχνον ἄψας, νὰ περιέλθῃ ἀνὰ τὰς κώμας καὶ τὰ χωρία τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων, καὶ πάλιν δὲ μετ' ἀπογνώσεως καὶ ἐν ἄλλῃ γλώσσῃ καὶ δι' εὐλήπτων πλέον δι' αὐτὸν λέξεων θὰ ἤκουε τὸ περιώνυμον:

Ἀρκαδίην μ' αἰτεῖς; μέγα μ' αἰτεῖς· οὔ τοι δώσω·

καὶ δικαίως, ἐπειδὴ οὐκ ἂν λάβοις παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος. Ὅθεν αἱ ἐπιστολαί, αἱ ἐξερχόμεναι ἀπὸ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ χωρίου εἶχον πᾶσαι τὸν αὐτὸν ὁμοιόμορφον γραφικὸν χαρακτῆρα, καὶ τὸ περιεχόμενον δ' αὐτῶν ἦν εἴδός τι ἐγκυκλίου διὰ πολυγράφου ἐκτυπουμένης, κατὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τύπον γεγραμμένον, συνήθως μὲν ὑπ' ἀνδρικῆς, κυρίως τῆς τοῦ ἱερέως, σπανιώτατα δὲ καὶ ὑπὸ γυναικείας χειρός.

* * *

Ἡ γλῶσσα τῆς ἀλληλογραφίας. — Κοινὴ χρῆσις τῆς τουρκικῆς.— Διατί οἱ Ἕλληνες δὲν ἐμάνθανον τὴν τουρκικήν; — Ὁ ἀδελφός μου Χατζῆ Κωνσταντῆς. — Ὁ παπᾶ Ἀββακούμ. — Ἐκμάθησις ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων, τροπαρίων κτλ.

Ἀλλὰ διὰ τίνος λοιπὸν τρόπου ἐξεδήλουν οἱ ἀτυχεῖς οὗτοι τῆς Εἱμαρμένης δοῦλοι τὰς ἑαυτῶν σκέψεις καὶ ἰδέας καὶ πῶς συνεκοινώνουν διανοητικῶς πρὸς ἀλλήλους; Τίς ἦτο ἡ διάλεκτος, δι' ἧς ὁ μνηστὴρ ἐξωμολογεῖτο ἀπὸ τηλικαύτης ἀποστάσεως τῷ μέλλοντι ἑτέρῳ ἡμίσει αὐτοῦ τὸ τὰ ἴδια στήθη καταβιβρῶσκον πάθος; Τίς ἦτο ἀληθῶς ἡ γλῶσσα, δι' ἧς ὁ νεόνυμφος διετήρει ζωηρὸν καὶ ἄληστον τὸν ἔρωτα ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς δεκατετραέτιδος συζύγου, καὶ ἔδιδε τὰς ἀπαιτουμένας ὁδηγίας ὁ μικρὸς πατὴρ τῇ μικροσκοπικῇ «κουριδίῳ ἀλόχῳ» πρὸς ἀνατροφὴν τοῦ τυχὸν ἀμέσως μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ τεχθέντος;

Καὶ μήπως ἐγίνωσκεν ἄλλην τινὰ γλῶσσαν ὁ Μικρασιάτης Ἕλλην, πλὴν τῆς τουρκικῆς, ἣν μόνην νηπιόθεν ἐδιδάχθη νὰ λαλῇ καὶ ἐν ᾗ ἐποιεῖτο τὰς ἑαυτοῦ σκέψεις; Ναί, ἀλλ' ἂν ἦτο ἠναγκασμένος νὰ μεταχειρίζηται εἰς τὸν προφορικὸν καὶ τὸν ἐνδιάθετον λόγον τὴν τουρκικὴν ὅπως συνεννοῆται μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ὁμοεθνῶν καὶ ἀλλογενῶν, οὐδεὶς ὅμως ἠδύνατο νὰ ἀναγκάσῃ αὐτὸν νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὸν γραπτόν. Ἄλλως δὲ πῶς ἠδύνατο νὰ ἐκμάθῃ τὴν γλῶσσαν ἔθνους, ὅπερ κατ' ἀνάγκην μὲν ἀναπόδραστον ἠνείχετο καὶ κατ' ἐπίφασιν ἔστεργεν, ἀλλὰ κατὰ βάθος ἐμίσει λυσσωδῶς; Καὶ ἔπειτα, καὶ ἄν τις τῶν νεωτέρων, *πρακτικώτερόν πως σκεπτόμενος*, ἤθελε νὰ ἐκμάθῃ τὴν γλῶσσαν τῶν κατακτητῶν, ἐκώλυον αὐτὸν αἱ προλήψεις τῶν γονέων καὶ τῶν συμπατριωτῶν, οἵτινες παντὶ σθένει προσεπάθουν νὰ ἀποτρέψωσιν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ *ἀσεβοῦς* σκοποῦ του. Ἐγὼ αὐτὸς οὐχὶ ἅπαξ ἤκουον ἐν τῇ οἰκογενείᾳ μου λεγόμενον ὅτι ὁ πρὸ δεκαετίας ἐν Βάρνῃ ἀποβιώσας ἀτυχὴς ἀδελφός μου Χατζῆ Κωνσταντῆς ἐν μικρᾷ ἡλικίᾳ ἤρξατο διδασκόμενος τὴν τουρκικὴν παρά τινος ἀγαθοῦ Χώτζα τῆς γειτονικῆς πόλεως Νίγδης. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο ἔκκακτος ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ εὐφυΐα τοῦ παιδὸς καὶ ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν ἤρξατο ἀναγινώσκων ἐλευθέρως ἀναγνωστικόν τι τουρκικὸν βιβλίον, ὁ πατήρ μου, τῇ ἀνενδότῳ ἀπαιτήσει τῆς ἀγαθῆς μητρός μου, ἀπέσυρεν ἀποτόμως ἀπὸ τοῦ τούρκου διδασκάλου τὸν ἀδελφόν μου, αὐστηρότατα ἀπαγορεύσας αὐτῷ καὶ διὰ τοῦ παπᾶ Ἀββακοὺμ ἀπειλήσας τὴν *κατάραν τῆς Ἐκκλησίας*, ἂν ἤγγιζε τουρκικὸν βιβλίον, *ἐκ φόβου μή, διδαχθεὶς τὴν τουρκικὴν καὶ κολακευόμενος καὶ τιμώμενος ἰδιαζόντως ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τῶν Τούρκων, κινδυνεύσῃ τὰ ἀπαρνηθῇ* **τὰ πάτρια ἐγκολπούμενος τὸν Ἰσλαμισμόν!** Ὥςτε, ὡς βλέπετε, τὸ πρᾶγμα εἶχε φθάσει εἰς τὸ ἀπροχώρητον. Προυτιμήθη λοιπὸν νὰ ἀρκεσθῇ ὁ υἱὸς αὐτῶν εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἀναγνώσεως τῶν ὀλίγων ἑλληνικῶν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, ἅτινα ἐδιδάχθη ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ προεστῶτος τοῦ χωρίου μου Ἀραβανίου παπᾶ Ἀββακούμ, τοῦ πρό τινος ἀναπαυθέντος ἐν Κυρίῳ εἰς ἡλικίαν 105 ἐτῶν, καὶ νὰ παραιτηθῇ πάσης περαιτέρωσοφίας. Ἐφρόντισαν ὅμως νὰ διδάξωσι καὶ ἡμᾶς καὶ τὰς ἀδελφάς μου τὰ μαθήματα, ἅτινα κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἦσαν αὐτοῖς προσιτά· ἤτοι ἠκροώμεθα διαρκῶς καὶ ἀνελλιπῶς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκανοναρχοῦμεν τὰ ψαλλόμενα τροπάρια, ἀνεγινώσκομεν τὰς *Προφητείας*, τὸ *Ἀσπιδε Ἀμόλυντε* κτλ. ἐν τῷ *Ἑσπερινῷ*, συνεψάλλομεν μετὰ τοῦ κανδηλανάπτου τὴν *Ἀκολουθίαν τοῦ Ὄρθρου*, ἀνεγινώσκομεν μετὰ μέλους τὸν *Ἀπόστολον* καὶ παρηκολουθοῦμεν ὅλην

τὴν θείαν *Λειτουργίαν*, ἀλλ' οὐδὲ μίαν λέξιν ἐνοοῦμεν ἐκ τῶν ἑλληνικῶν τούτων, ὧν τὰ πλεῖστα ἐν τούτοις ἕνεκα τῆς συχνῆς ἀκροάσεως ἀσυνειδήτως ἐνετυποῦντο ἐν τῇ μνήμῃ ἡμῶν καὶ ἀσυνειδήτως ἐπανελαμβάνομεν δίκην ψιττακῶν. Διότι ἐν τῷ νάρθηκι τοῦ ναοῦ πρῶτον καὶ ἐν τῷ σχολείῳ κατόπιν, ὡς γνήσιοι Ἕλληνες, τά τε ἄρρενα καὶ τὰ θήλεα τέκνα τῶν Χριστιανῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐμάνθανον τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ μόνην τὴν ἑλληνικήν, ἀλλ', ὡς ἤδη κατεδείχθη, νομίζομεν, ἐδιδάσκοντο μόνον νὰ ἀναγινώσκωσι, διακρίνοντες τὰ στοιχεῖα τῆς ἑλληνικῆς '*Αλφαβήτου*, οὐχὶ ὅμως καὶ τὴν σημασίαν ἑκάστης λέξεως.

* * *

Τῷ Ἕλληνι οὐδὲν ἀμήχανον. — Γράφειν ἑλληνιστὶ τουρκικά.

Λοιπόν, πῶς ἐξωκονομούμεθα ἐν τῇ ἐξαιρέτῳ ταύτῃ Βαβέλ; Τῷ Ἕλληνι οὐδὲν ἀμήχανον. Ἐφεῦρε τρόπον, καλῶς ἁρμόζοντα τῇ πατροπαραδότῳ εὐφυΐᾳ αὐτοῦ, καὶ προσφυέστατα συνεδύασε τὴν ἀνάγκην πρὸς τὴν ἐθνικὴν αὐτοῦ φιλοτιμίαν. Ὅθεν ἐπενόησε νὰ *γράφῃ μὲν τουρκιστί*, ἀλλὰ διὰ *χαρακτήρων ἑλληνικῶν*, καὶ οὕτως ἐξακολουθεῖ πράττων μέχρι τῆς σήμερον, καὶ τὸ αὐτὸ ἐξακολουθήσει ἐφαρμόζων ἐφ' ἱκανὸν ἔτι χρόνον, «ἕως διδαχθῶσι πολλοὶ καὶ πληθυνθῇ ἡ γνῶσις» διὰ τῶν πολλῶν σχολείων, ἅτινα ἡ Φιλομουσία ἵδρυσεν ἀνὰ πάσας τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας καὶ τὰ χωρία, ἔνθα καὶ μία μόνη εὑρίσκεται οἰκογένεια ἑλληνική. Ὅθεν, ἀντὶ νὰ γράφῃ, φέρ' εἰπεῖν, ἑλληνιστί: «'*Αγαπητή μου ἀδελφή*,» ἢ διὰ τουρκικῶν χαρακτήρων τὴν ἀντίστοιχον φράσιν, γράφει τὴν τελευταίαν ταύτην δι' ἑλληνικῶν οὕτω: «*Μουχαπετλοῦ χεμσιρὲμ*» ἢ «*Σεβκιουλοῦ κὴζ καρδασὴμ*» κτλ. Ἰδοὺ δὲ ἐκ περισσοῦ καὶ ἀνέκδοτόν τι ἐκ τῶν τοῦ *διασήμου* Νᾶσρ-ἐδ-δὶν Χώτζα ὡς δεῖγμα, ἀντιγραφὲν ἐκ τοῦ τουρκικοῦ πρωτοτύπου:

«*Χώτζαγια ἅη γιενὶ ὀλδουκδὰ ἐσκὴ ἀὴ νὲ γιαπαρλάρ; Χώτζα δέρ: Κιρπαρλάρ, γιλδὶζ γιαπαρλάρ, δεμίς*».

Ἤτοι:

'*Ηρώτησαν τὸν Χώτζαν*:

— *Ὅταν γίνεται νέα σελήνη, τί τὴν κάμνουν τὴν παλαιάν;*

— *Τὴν ψαλλιδίζουν καὶ τὴν κάμνουν ἄστρα, ἀπήντησεν*».

Ἐπειδὴ δὲ ἡ προφορὰ τῆς Τουρκικῆς γλώσσης, τραχεῖα οὖσα, δὲν ἀποδίδεται ἐπαρκῶς διὰ τῶν 24 γραμμάτων τῆς ἑλληνικῆς Ἀλφαβήτου, ὁ Ἕλλην ἐπενόησε τρόπον, δι' οὗ καὶ αὐτὴ ἡ ἔλλειψις οὐσιωδῶς θεραπεύεται. Οὕτω, χάριν παραδείγματος, ἡ προφορὰ τοῦ γαλλικοῦ **b** σημειοῦται δι' ἑνὸς **π** φέροντος ὑπεράνω αὐτοῦ μικρὸν στῖγμα· ὁμοίως τὸ ἔνστιγμον **σ** ἀποδίδει τὸ γαλλικὸν **ch** ἢ τὸ γερμανικὸν **sch**· τὸ ὡςαύτως γερμανικὸν **z** διὰ τοῦ **τσ**, διότι ἄλλως προφέρεται τὸ **δζ** ἢ **τζ** (**τσὰμ** ἡ πεύκη, **δζὰμ** ἢ **τζὰμ** ἡ ὕαλος τοῦ παραθύρου)· τὸ **δ** μετὰ στιγμῆς ἀντικαθιστᾷ τὸ τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν **d**, ἐπειδὴ τὸ παρ' Ἕλλησιν ἐν τοιαύτῃ χρήσει **ντ** προφέρεται τραχύτερόν πως, ὡς ἐν τῇ Ἰταλικῇ τὸ **Antonio** ἢ ἐν τῇ γαλλικῇ προφορᾷ **Antoine** καὶ οὐχὶ ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ Ἀντώνιος. Ἐπ' ἴσης τὸ γερμανικὸν **ö** καὶ **ü** ἢ γαλλικὸν **eu** καὶ **u** διὰ στιγμῆς ἄνωθεν κτλ.

Ἡ ἐπινόησις εἶναι εὐφυὴς καὶ δὲν θὰ ἦτο κακὸν ἂν ἐπεζετείνετο ἡ χρῆσις τῶν τοιούτων σεσημειωμένων φωνηέντων ἢ συμφώνων καὶ εἰς τὴν καθωμιλημένην, πρὸς *ἀκριβῆ* παράστασιν τῆς προφορᾶς ξένων λέξεων, ὧν ἡ χρῆσις σήμερον εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν μετὰ τῶν Εὐρωπαίων ἀδιάκοπον ἐπικοινωνίαν τῶν Ἑλλήνων.

* * *

Ἡ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία ἐν Ἀσιατικῇ Τουρκίᾳ.

Καὶ ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν διεξάγεται παρὰ Τούρκοις ἡ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία.

Ὑπάρχουσι καθ' ἅπασαν τὴν ἔκτασιν τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας διεσπαρμένοι ἄπειροι σταθμοί, καλούμενοι *Δερβέντ*, καὶ οἱ διευθυνταὶ αὐτῶν *Δερβέναγαδες*. Οὗτοι ὑποχρεοῦνται νὰ ἔχωσιν ἑτοίμους, 'ς τὸ *φτερό*, ἵππους, πῦρ ἔντονον καὶ ὕδωρ θερμὸν εἰς τὸ *καφὲ-σταγὴ* κατὰ πάσας τὰς ὥρας τοῦ μεσονυκτίου διὰ τὸν χειμῶνα, καὶ τὰ ἀπαραίτητα *σερμπέτια* διὰ τὸ θέρος, ὁμοίως δὲ καὶ κλίνην. Τηλεγραφικὰ σύρματα βεβαίως δὲν ἑνοῦσι τοὺς σταθμοὺς τούτους πρὸς ἀλλήλους, περὶ δὲ τηλεφώνου οὐδὲ ἀστεϊσμοῦ χάριν δύναται ὁ ἐλάχιστος λόγος νὰ γείνῃ. Ὥστε οἱ ταλαίπωροι σταθμάρχαι, ἀγνοοῦντες τὴν ἀκριβῆ ὥραν τῆς διόδου τοῦ ταχυδρόμου, εὑρίσκονται ἐν διηνεκεῖ προσδοκίᾳ, ἀγρύπνως φυλάσσοντες νὰ διέλθῃ πρὸ τοῦ *Δερβὲντ* αὐτῶν ὁ *Τατὰρ* (βασιλικὸς ταχυδρόμος), ὅςτις πολλάκις, εἴτε βραδύνας ἀλλαχοῦ ἢ καὶ μὴ ἀρεσκόμενος, δὲν κρίνει καλὸν νὰ στάματήσῃ, ἀλλὰ μόλις καταβαίνει ἀπὸ τοῦ ἀσθμαίνοντος ἵππου του καὶ ἀναρριχᾶται μετ' ἀστραπιαίας ταχύτητος εἰς τὸν πρὸ τοῦ *Δερβὲντ* ἕτοιμον νέον, ἵνα ἀναπαυθῇ εἰς τὸν περαιτέρω ταχυδρομικὸν σταθμόν. Ἡ ἐξουσία, δι' ἧς περιβάλλεται ὁ *Τατὰρ*, εἶναι πλέον ἢ δικτατορική. Διὰ τὸν *Τατὰρ* δὲν ὑπάρχει ξένη ἰδιοκτησία, οὐδὲ ἀπαγόρευσις ἢ πεφραγμένον κτῆμα· αὐτὸς εἶναι ὑπέρτερος καὶ τῶν νόμων καὶ τῶν διαταγμάτων· ἀρκεῖ νὰ θελήσῃ, καὶ *ἀμέσως* προσφέρονται αὐτῷ οἱ ἐκλεκτότεροι καρποὶ καὶ τὰ καλλίτερα προϊόντα τοῦ τόπου, ἀποζημιῶν τὸν προσφέροντα δι' ἐλαφρᾶς ἢ βαρείας μαστιγώσεως, ὡς τοὺς ἵππους, οὓς διοικεῖ καὶ ἔχει ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον αὐτοῦ ἐξουσίαν. Τίς, εἴτε Τοῦρκος, εἴτε Χριστιανός, τολμᾷ ἀτιμωρητεὶ νὰ μὴ *παραχωρήσῃ αὐτῷ τῆς ὁδοῦ* ἢ νὰ μὴ προαγορεύσῃ διὰ τοῦ νενομισμένου «*Ὀγοὺρ ὀλά, Ταταὶρ ἀγᾶ!*» τὴν *εὐτυχῆ* συνάντησίν του; Οὔτε ὁ χειμών, οὔτε ὁ ἀνυπόφορος καύσων τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας ἠτοεῖ τὸν Ταμερλᾶνον τοῦτον, καὶ μόνον ἂν ἕν τινι τῶν σταθμῶν ἀκούσῃ νὰ γίνηται λόγος περὶ ληστῶν, κύπτει σύνοφρυ τὸ μέτωπον καὶ βυθίζεται ἐπί τινας στιγμὰς εἰς σκέψεις, μεθ' ἃς ὑψοῖ καὶ αὖθις ἀγέρωχον τὴν ἐπηρμένην αὐτοῦ ὀφρύν, περιβάλλεται τὰ ἐπάργυρα ἢ περίχρυσα πιστόλιά του, ἀναρτᾷ ἀπὸ τοῦ ὤμου βαρεῖαν μάχαιραν, πηδᾷ ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ τρέχει ἀκράτητος ὡς ὁ λογισμός, ὅμοιος πρὸς τὸν Δαίμονα τῆς Καταστροφῆς. Ἐὰν βαθὺς παρατηρητὴς ἴδῃ τὸν *Ταταὶρ* κατὰ νύκτα πανσέληνον ἐλαύνοντα οὕτως ἀπὸ ῥυτῆρος, ὡς ὁ ἀτυχὴς Μαζέππας, καὶ θελήσῃ νὰ παραβάλῃ αὐτὸν πρός τι τῶν τεράτων τῆς Μυθολογίας ἢ τῶν δημωδῶν παραδόσεων, δύναται νὰ παρομοιάσῃ αὐτὸν ἐπιτυχῶς μόνον πρὸς τὸν Τοῦρκον καὶ πάλιν αὐτόν, ὅτε, πλήρης φανατισμοῦ ὑπὲρ τῆς νέας θρησκείας καὶ μεμεθυσμένος ἐκ τῶν ὑπεσχημένων ἡδονῶν τοῦ *Τζεννέτ* (Παραδείσου), ἢ περιδεὴς ὑπὸ τῶν ἀπειλουσῶν αὐτὸν τιμωριῶν τοῦ *Τζεχεννέμ* (Κολάσεως), ἐχώρει ἀκράτητος ὡς δαίμων τοῦ Ἅδου εἰς τὸ μέσον τῶν χριστιανικῶν φαλάγγων, διασπείρων κατὰ τὴν μοιραίαν διάβασίν του τὴν φρίκην καὶ τὸν ὄλεθρον, δηῶν, λεηλατῶν καὶ σφάζων ἀδιακρίτως ἀκμαίους ἄνδρας, γυναῖκας παγκάλους, γέροντας πολιότριχας, παιδιὰ τρυφερά. Μόνον πρὸς τὸν ἑαυτόν του ὁ Τοῦρκος δύναται νὰ παραβληθῇ. Ὦ! σεῖς οἱ φίλοι τῶν στίχων καὶ οἱ ἐνασμενίζοντες εἰς τὰς παρομοιώσεις καὶ τὰς ὁμοιοκαταληξίας, θὰ εὕρητε, ἂν ἀναζητήσητε, ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ μίαν τοὐλάχιστον ὁμοιοκαταληξίαν εἰς τὸ *ῥόδα*, τὸ *πόδα*, ἐπίσης θὰ δυνηθῆτε ἴσως εὐστόχως καὶ εἰς τὸ *δόξα* νὰ προβάλητε τὰ *τόξα*. Ἀλλ' ὅμως καὶ ὁλόκληρον τὴν Παγκόσμιον Ἱστορίαν ἂν ἀναστατώσητε, ἐάν, νέοι Πλούταρχοι, θελήσητε νὰ συγγράψητε παραλλήλους βίους τῶν ἐθνῶν, μὴ κοπιᾶτε ἀδίκως, γράφοντες περὶ Τούρκων, νὰ εὕρητε τὸν παραλληλιζόμενον· ἡ συγγραφή σας θὰ ἀποτελέσῃ ἴσως σῶμα, ἀλλὰ τὸ σῶμα τοῦτο θὰ ὁμοιάζῃ πρὸς τὸν ἑτεροσκελῆ χῆνα τοῦ φίλου Νᾶσρ-ἐδδὶν Χώτζα, ἤ, ἂν προτιμᾶτε τὰ ἡμέτερα, πρὸς μόνους τοὺς **Παραλλήλους** *Βίους* τοῦ μακαρίτου Ἀναστασίου Γούδα!

ΙΩΑΚΕΙΜ ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ.

Κατηγορηθημεν πολλάκις ὡς ὀπισθοδρομικοί. Φυσικώτατον. Στρέφομεν πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ παρατηροῦντες ἐκλεῖπον, διαφεύγον τι ἀγαθὸν ἐκ τῶν τοῦ παρελθόντος ἐκπέμπομεν κραυγὴν θλίψεως. Πῶς νὰ τολμήσωμεν ἤδη νὰ εὐχηθῶμεν νὰ γείνῃ μιμητὴς τῶν ὀπισθοδρομικωτάτων Σινῶν ἡ ἡμετέρα κοινωνία; Καὶ ὅμως ἡ κατωτέρω μελέτη τοῦ στρατηγοῦ Τσεγκ-Κι-Τόγκ, ὃν ἐγνώρισαν οἱ ἀναγνῶσταί μας ἐκ τοῦ ἐν τῷ παρελθόντι φύλλῳ δημοσιευθέντος Κινεζικοῦ διηγήματος, τόσον ἐνθουσιάζει ἡμᾶς, ὥστε νὰ λυπηθῶμεν, ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν ἐζήτησεν ἐκ τῆς ἀποτάτης Ἀσίας, ἐκ Κίνας, τὰ φῶτα, ὅτε ἀνέκυψεν ἐκ τοῦ σκότους τῆς δουλείας. Δὲν θὰ ἤμεθα μὲν μέλη τῆς Εὐρωπαϊκῆς κοινωνίας ὅπως νῦν, ἀλλὰ θὰ ἦσαν κρείττονες καὶ οἱ μεγάλοι μας καὶ οἱ μικροί... Τοῦτο δὲ θὰ ἦτο προτιμότερον πιστεύομεν.

ΠΩΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΝ ΚΙΝΑΙ

Αἱ τάξεις. — Λόγιοι καὶ γεωργοί. — Ἀριστοκρατία τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἐργασίας. — Τὰ ἀληθῆ δίκαια τοῦ ἀνθρώπου. — Ἡ καθολικὴ ψηφοφορία. — Ἡ δύναμις τῆς παιδείας ἐν Κίνᾳ. — Ὁ νόμος τῆς μαθήσεως. — Πῶς γίνονται οἱ διαγωνισμοί. — Ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ αὐτοκράτορος. — Διδάκτορες 200 - 300 τὸ ἔτος καθ' ὅλην τὴν Κίναν! — Ποῖοι γίνονται ὑπουργοί. — Κινεζικὴ ἱεραρχία — Οἰκογενειακαὶ χαραί. — Πόλεις ἑορτάζουσαι δι' ἓν δίπλωμα. — Ἐξετάσεις πρὸς ἀπόκτησιν διατροφῆς. — Ὁ βαθμὸς τῶν τέκνων βαθμὸς τῶν γονέων.

Ἐν Κίνᾳ οἱ πολῖται διαιροῦνται εἰς τέσσαρας τάξεις ἢ κατηγορίας ἀναλόγως τῆς ἀξίας καὶ τῶν τιμῶν, ἃς ἡ συνήθεια καὶ οἱ νόμοι τοῦ κράτους ἀποδίδουσιν εἰς ἑκάστην αὐτῶν. Αὗται εἰσιν ἡ τῶν πεπαιδευμένων, ἡ τῶν γεωργῶν, ἡ τῶν βιομηχάνων καὶ ἡ τῶν ἐμπόρων. Τοιαύτη ἡ κοινωνικὴ ἱεραρχία ἐν Κίνᾳ.

Πρῶτοι πάντων εἰσὶν οἱ πεπαιδευμένοι, ὡς ἀντιπροσωπεύοντες τὴν τάξιν τῶν σκεπτομένων. Δεύτεροι οἱ γεωργοί, ὡς ἀντιπροσωπεύοντες τὴν τροφοδοτοῦσαν τάξιν· καὶ οἱ ἐργοστασιάρχαι ἀρκετῆς ἀπολαύουσιν ὑπολήψεως ἀναλόγως τῆς βιομηχανίας των· τελευταῖοι δ' ἔρχονται οἱ ἔμποροι.

Ἀληθῶς εἰπεῖν αἱ ἐκτιμώμεναι καὶ τιμώμεναι τάξεις εἰσὶν αἱ δύο πρῶται, ὡς ἀποτελοῦσαι τὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἐργασίας. Οἱ εὐγενεῖς μας ἠδύναντο νὰ θέσωσιν ἐπὶ τῶν σημάτων αὐτῶν δύο σύμβολα, τὴν γραφίδα καὶ τὸ ἄροτρον· τὸ μὲν ἔχον τὸν οὐρανὸν δι' ὁρίζοντα, τὸ δὲ τὴν γῆν. Μήπως ἀπ' αὐτῶν τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶχον ἐστραμμένα τὰ βλέμματα πρὸς τοὺς δύο τούτους πόλους, πρὸς τὰ δύο ταῦτα ὅρια, ὡς πρὸς τὸ σκέπτεσθαι, τὸν ἀόρατον καὶ ἄγνωστον οὐρανόν, ὡς πρὸς τὸ ἐργάζεσθαι τὴν γῆν; Αὗται εἰσιν αἱ μόναι φυσικαὶ πηγαὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας· ἐσεβάσθημεν τὰς διατάξεις, ὅπως ὁρίσωμεν τὰς κοινωνικὰς διακρίσεις. Ἀφ' οὗ ἡ ἐπιστήμη εἶνε ἡ ὑψηλοτέρα, ἡ εὐγενεστέρα καὶ ἡ μᾶλλον ἐκτιμωμένη τῶν ἐπιχειρήσεων, καὶ γεννᾷ ἄνδρας ἀξίους νὰ κυβερνήσωσιν, οἱ τὰ ἡνία τοῦ κράτους ἰθύνοντες δέον νὰ εἶνε οἱ πεπαιδευμένοι. Ἀλλὰ καὶ ἡ προτίμησις ἡ ἀποδιδομένη εἰς τὰς πνευματικὰς ἐργασίας δὲν εἶνε ἀποκλειστική. Ἡ γεωργία ἐκτιμᾶται ὡσαύτως, τῆς γῆς οὔσης τοῦ κυριωτέρου δοτῆρος τῶν φόρων. Συγκρινομένη πρὸς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον, ἡ μὲν γεωργία καλεῖται ρίζα, αἱ δὲ κλάδοι.

*

Πάντες οἱ ἀνήκοντες εἰς τὰς ἀνωτέρω μνημονευθείσας τέσσαρας τάξεις λαμβάνουσι μέρος εἰς τοὺς δημοσίους διαγωνισμούς, δι' ὧν ἀπονέμονται οἱ βαθμοί. Τὸ δικαίωμα δὲ τοῦτο, αὐτὸ καθ' ἑαυτό, εἶνε ἀναντιρρήτως πολυτιμότερον ὅλων τῶν ἀναγραφομένων ἐν τοῖς διασημοῖς κώδιξι, τοῖς ἐμφαντικῶς καλουμένοις οὕτω, καὶ ἀναγράφουσι τὰς ἀθανάτους ἀρχὰς ἢ τὰ Δίκαια τοῦ ἀνθρώπου. Οὐδαμοῦ τοῦ κόσμου ὑπάρχουσιν ἀρχαὶ δημοκρατικώτεραι· ἐκπλήσσομαι δὲ πῶς εἰσέτι δὲν υἱοθετήθησαν ἐν ταῖς χώραις τῆς Δύσεως, ἐν αἷς αἰάθανατοι ἀρχαὶ δὲν ἀνέδειξαν εἰσέτι τὰς καλλιτέρας τῶν κυβερνήσεων, καὶ ἐν αἷς ἡ κοινωνικὴ κατάστασις εἶνε ἐκ τῶν ἀτελεστέρων.

Οἱ βαθμοὶ οἱ καλούμενοι ἐν Κίνᾳ, ὡς καὶ εἰς ὅλα τ' ἄλλα κράτη τῆς Δύσεως, βαθμοὶ τελειοδιδάκτου, προλύτου καὶ διδάκτορος, δὲν εἶνε ἁπλᾶ διπλώματα μαρτυροῦντα τὰς σχετικὰς γνώσεις ἐν τοῖς γράμμασι καὶ ταῖς ἐπιστήμαις τῶν ἐχόντων αὐτά. Ἔχουσιν ὅλως ἄλλοῖον χαρακτῆρα, διότι ὁ λαμβάνων τίτλον τινὰ λαμβάνει δικαιώματα καὶ προνόμια.

*

Ἰδίᾳ ἐξεπλάγην ἐν Εὐρώπῃ ἐπὶ τῇ μικρᾷ ἐκτιμήσει τῶν πανεπιστημιακῶν βαθμῶν. Ὁ βαθμὸς τοῦ τελειοδιδάκτου π.χ. ὀλίγον ἐκτιμᾶται ὑπὸ τῶν μὴ τοιούτων — φυσικῶς — ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτῶν ἔτι τῶν κατόχων. Δὲν ὁμολογεῖ τις, ὅτι εἶνε τελειοδίδακτος· δὲν ἐρωτῶσι κανένα ἐὰν εἶνε ἢ ὄχι· θὰ ἦτο τὸ αὐτό, ὡς νὰ ἠρώτα τις τὴν ἡλικίαν γυναικὸς ἄλλοτε ὡραίας. Τὸν δὲ βαθμὸν τοῦ προλύτου καὶ τοῦ διδάκτορος μόνον οἱ μέλλοντες νὰ καταγείνωσιν εἰς σπουδαίας μελέτας καὶ ν' ἀφιερώσωσιν εἰς τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν λαμβάνουσι τὸν κόπον ν' ἀπολαύσωσιν. Ἀλλ' ὁ βαθμὸς τοῦ δόκτορος δὲν εἶνε διάκρισις ἀποφέρουσα ἐργασίαν καὶ διανοίγουσα στάδιον. Δύναταί τις νὰ εἶνε διδάκτωρ τῆς φιλολογίας ἢ τῶν ἐπιστημῶν καὶ ὅμως νὰ ζητῇ εὐτελῆ τινα διοικητικὴν θέσιν ὡς καὶ ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀμαθῶν. Αἱ ἀνωμαλίαι αὗται εἰσίν, ὡς μὲ ἐβεβαίωσαν, πραγματικαί, μ' ὅλην δὲ τὴν ἀπέχθειάν μου τοῦ νὰ παραδεχθῶ τὰς τοιαύτας διαβεβαιώσεις, ὀφείλω νὰ τὰς παραδεχθῶ ὡς ἀληθεῖς.

Μετὰ δεκαετῆ διαμονήν, μετὰ πολλὰς μελέτας, ἐρωτῶ ἔτι ποῖον δύναται νὰ εἶνε ἐν τοῖς καθιδρύμασι τοῦ κόσμου τῆς Δύσεως τὸ σύστημα τὸ ἀληθῶς δυνάμενον νὰ κληθῇ δημοκρατικὸν ἢ φιλελεύθερον. Οὐδὲν βεβαίως· οὐδεὶς δέ μοι ὑπέδειξε τοιοῦτο, δυνάμενον νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸ δικαίωμα, ὅπερ ἐπιτρέπει εἰς πάντας τοὺς πολίτας τὴν ἀπόκτησιν βαθμῶν διὰ διαγωνισμοῦ. Μοὶ ὡμίλησαν περὶ τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον εἶνε ῥόδον τῶν ἀνέμων· ἀρχὴ ἄνευ ἀρχῶν. Πολὺ παράδοξον δὲ ἰδέαν θὰ σχηματίσῃ τις περὶ τῆς κοινῆς γνώμης, ἂν φαντασθῇ ὅτι αὕτη δύναται διὰ ψηφίσματος νὰ ἐκδηλώσῃ τὸ φρόνημά της ἐν ὡρισμένῃ ἐποχῇ, ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ. *Πρᾶγμα παράδοξον! δὲν δύναται νὰ ἐκλέξωσι τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας, διότι θὰ γείνωσι γελοῖοι καὶ ὅμως διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐκλέγουσι τοὺς νομοθέτας των*. Ἐνόμιζον ὅτι οὗτοι διακρίνονται δυσκολώτερον ἐκείνων. Τί πρέπει λοιπὸν νὰ συμπεράνω;

*

Ποία εἶνε ἡ ἀμοιβὴ ἡ ἀποδιδομένη εἰς τὴν ἰσχυρὰν ἐργασίαν, εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς διανοίας; Ἐὰν εἶσθε πτωχός, μὴ ἔχων οὐδὲν ἄλλο ἢ ὄνομα ἔντιμον, δύνασθε διὰ τῆς μελέτης μόνον, νὰ ὑψωθῆτε ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ κράτους; Δύνασθε νὰ ἀποκτήσητε ὄνομα, ἐρειδόμενος ἐπὶ μόνης τῆς ἐπιστήμης σας; Δύνασθε ν' ἀποκτήσητε δικαίωμά τι; Δύνασθε δι' αὐτῆς μόνης ν' ἀποκτήσητε ἰσχὺν καὶ τιμάς; Ἐν Κίνᾳ μάλιστα· ἐν Εὐρώπῃ ὄχι!

Οὐχὶ λοιπὸν ἄνευ λόγου διατείνομαι, ὅτι τὰ ἡμέτερα ἤθη εἰσὶ μᾶλλον φιλελεύθερα, δικαιότερα· διότι οἱ μᾶλλον πεπαιδευμένοι εἰσὶ καὶ οἱ σοφώτεροι, μόνοι δὲ οἱ φιλόδοξοι εἶνε οἱ τὴν δημοσίαν τάξιν διαταράττοντες. Ἀπαιτήσατε, ὅπως κατάσχῃ τις τὰς ἀνωτέρας θέσις τοῦ κράτους, νὰ ἔχῃ ἱκανότητα εἰς ἀξίαν δεδοκιμασμένην, ὡς οἱ ἀνώτεροι στρατιωτικοί οἱ ἐν τοῖς πεδίοις τῶν μαχῶν διὰ τῆς ἀνδρείας των ἀποκτῶντες φήμην καὶ δόξαν, καὶ τότε θέλετε ἴδῃ, ὅτι ἀμέσως θὰ καταπαύσωσιν οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι οἱ πρὸ τῶν θυρῶν τῶν ὑπουργείων συγκροτούμενοι. Ἰδοὺ τὸ μυστικὸν τῆς ἀσφαλείας τῆς εἰρηνικῆς μας Αὐτοκρατορίας. Τὴν ἡμέραν δὲ καθ' ἣν ἡ Εὐρώπη παύσῃ ἀγαπῶσα πᾶν ὅ,τι μεταβάλλεται τότε μόνον θὰ εἶνε τελεία.

Ἐν Κίνᾳ δὲν ὑπάρχει δημοσία ἐκπαίδευσις.

Ἡ κυβέρνησίς μας ἐννοεῖ κάλλιον τὴν ἐλευθερίαν παρὰ κράτη τινὰ τῆς Δύσεως, ἐν οἷς ἡ ἐκπαίδευσις καθίσταται ὑποχρεωτική, ἀλλ' ἄνευ ὡρισμένου τινὸς σκοποῦ. Ἡ κυβέρνησις ἐπισφραγίζει οὕτως εἰπεῖν τοὺς διαγωνισμούς. Οἱ ὑποψήφιοι εἰς ἕνα μόνον ὑπόκεινται νόμον, ἀλλὰ τὸν τυραννικώτερον πάντων· τὸν τῆς μαθήσεως.

Ὡσαύτως παρατηρητέον, ὅτι οἱ ἡμέτεροι βαθμοὶ δὲν παριστῶσι μόνην τὴν ἀποκτηθεῖσαν ἀξίαν, ἀλλὰ τὴν ὑπεροχὴν τῆς ἀξίας· τοὺς βαθμοὺς ἀπολαμβάνουσι πράγματι διὰ διαγωνισμοῦ, ὥστις εἶνε καὶ ὁ μόνος τρόπος τοῦ λαμβάνειν αὐτοὺς ἐπαξίως.

Τῷ τοιοῦτον συμβαίνει καὶ ἐν Εὐρώπῃ ἀλλὰ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν στρατόν, ἔνθα οἱ νέοι διαγωνίζονται, ὅπως εἰσέλθωσιν εἰς τὰς ἐπὶ τούτῳ σχολάς. Αἱ τοιαῦται σχολαὶ καθίστανται τότε ἀληθῆ καθιδρύματα, ἐξ ὧν ἐξέρχονται ἀληθεῖς στρατιῶται, ἀποτελοῦντες τρόπον τινὰ ἀριστοκρατορίαν εὖ ἠγμένην. Δὲν βλέπετε οἷον γόητρον διατηρεῖ; Τί τοῦτο σημαίνει; Ὅτι ὁ βαθμὸς ἐπιβάλλει καὶ ἐπιβάλλεται.

Ὑποθέσατε ὅτι οἱ μέλλοντες ν' ἀποκτήσωσι τὸ δικηγορικὸν πτυχίον ὑποβάλλονται εἰς διαγωνισμόν, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν διαγωνισθησομένων ὁρίζεται ἐτησίως. Ποῖα θὰ εἶνε τὰ πλεονεκτήματα τῆς τοι-

αὐτῆς μεταρυθμίσεως! Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀγορεύειν θὰ καταστῇ τιμητικόν, τὸ δὲ δικηγορικὸν σῶμα θ' ἀποκτήσῃ ἀληθῆ ἀξίαν. Ἴσως θεωρήσητε τὰς σκέψεις μου ταύτας φαντασιώδεις, μήπως ὅμως δι' αὐτῶν δὲν ἐπικυροῦται ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελικοῦ ρητοῦ, δότε τοῖς ἐσχάτοις τὸ δικαίωμα, ὅπως δυνηθῶσι νὰ καταστῶσι πρῶτοι; Ἰδοὺ ποῦ στηρίζεται τὸ δημοκρατικὸν πνεῦμα.

Αἱ σπουδαὶ γίνονται ἐν τῇ οἰκογενείᾳ. Αἱ εὐπορούσαι οἰκογένειαι ἔχουσι παιδαγωγούς· ἐν ἑκάστῳ ὅμως χωρίῳ τῆς Κίνας οἱ ἧττον εὔποροι γονεῖς ἀποστέλλουσι τὰ τέκνα των εἰς σχολεῖα, ὑπάρχουσι δὲ τοιαῦτα λειτουργοῦντα ἡμέρας καὶ νυκτός. Τὰ ἐν αὐτοῖς συχνάζοντα παιδία εἶνε πάμπολλα, τὰ δὲ διδακτρα ἐλάχιστα.

*

Ἡ διάταξις τῶν διαγωνισμῶν θὰ ἔχῃ ἴσως τι τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τοὺς Εὐρωπαίους ἀναγνώστας μου. Δὲν διατείνομαι ὅτι ἀνεκάλυψα νέον κόσμον, ἐπιθυμῶ ὅμως νὰ προσελκύσω τὴν προσοχὴν ἐπί τινων ἱδρυμάτων. Ἡ φιλοδοξία μου εἶνε ὅπως βοηθήσω τὸν ὅμοιόν μου νὰ ἴδῃ τὰ πάντα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μου.

Ὅταν οἱ ὑποψήφιοι κριθῶσι ἕτοιμοι ὅπως ὑποστῶσι τὴν πρώτην ἐξέτασιν, ἐγγράφονται ἐν τῷ ἐπαρχείῳ ἔνθα γίνονται καὶ αἱ ἐξετάσεις. Ὑφίστανται ἓξ δοκιμασίας.

Ὁ ὑποστὰς καὶ τὴν τελευταίαν δοκιμασίαν εὐδοκίμως ἀποστέλλεται, ὅπως νέας ὑποστῇ ἐξετάσεις πρὸ τοῦ νομάρχου. Καὶ κατὰ τὴν ἐξέτασιν ταύτην διαφόρους ὑφίσταται δοκιμασίας, ἐὰν δὲ ἀναδειχθῇ νικητὴς εἰς πάσας ὁ ὑποψήφιος παρίσταται πρὸ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἐξεταστοῦ, τοῦ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ διοριζομένου.

Ἂν ἀπαντήσῃ καλῶς καὶ εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ ἐξεταστοῦ τούτου, τότε ὁ ὑποψήφιος λαμβάνει τὸν βαθμὸν τοῦ προλύτου.

Ἡ δοκιμασία αὕτη διαρκεῖ ὁλόκληρον ἡμέραν, ἀλλὰ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ προγράμματος ὀφείλει νὰ ὑποστῇ περὶ τὰς δεκαπέντε τοιαύτας. Αἱ δοκιμασίαι αὗται γίνονται ἔγγραφον, οἱ δ' ὑποψήφιοι κλείονται ἐν μικροῖς δωματίοις καὶ ἄνευ βιβλίων μὴ φέροντες μεθ' ἑαυτῶν εἰμὴ γραφίδα μελάνην καὶ χάρτην. Ἐξετάζονται εἰς τὴν φιλολογίαν, τὴν ποίησιν, τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν. Αἱ ἐξετάσεις αὗται γίνονται ἐτησίως ἐν ταῖς πρωτευούσαις τῶν νομῶν.

Αἱ πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ βαθμοῦ τοῦ προλύτου ἐξετάσεις γίνονται ἀνὰ τριετίαν. Μεταβαίνουσιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας καὶ ὑποβάλλονται εἰς τρεῖς ἐξετάσεις, ἑκάστη τῶν ὁποίων διαρκεῖ τριήμερον· ἐξετάζονται ἤδη ἐν ὅλῳ ἐπὶ δωδεκαήμερον. Οἱ ὑποψήφιοι εἰσὶ πολυπληθεῖς, ἐνίοτε μέχρι 10000, ἐνῷ οἱ μέλλοντες νὰ εἰσαχθῶσιν εἰσὶ 200! Αἱ ἐξετάσεις πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ διδακτορικοῦ διπλώματος γίνονται ἐν Πεκίνῳ. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι ὑφίστανται καὶ τελευταίαν ἐξέτασιν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ τοποθετοῦνται ἀναλόγως τῆς ἀξίας των εἰς τέσσαρας κατηγορίας· ἡ πρώτη περιλαμβάνει τέσσαρα μέλη, ἅτινα ἀμέσως γίνονται ἀκαδημαϊκά· ἡ δευτέρα κατηγορία περιλαμβάνει τοὺς ὑποψηφίους ἀκαδημαϊκούς, οἵτινες ὀφείλουσι νὰ διαγωνισθῶσι ἐκ νέου ὅπως εἰσέλθωσιν εἰς τὴν Ἀκαδημείαν. Ἐκ τῆς τρίτης κατηγορίας διορίζονται οἱ ἀκόλουθοι τῶν ὑπουργείων, ἐκ δὲ τῆς τετάρτης οἱ ἔπαρχοι.

*

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐτησίως ἀναγορευομένων διδακτόρων ποικίλλει ἀπὸ 200 μέχρι 300.

Οἱ Ἀκαδημαϊκοὶ καθίστανται μέλη τοῦ αὐτοκρατορικοῦ κολλεγίου τοῦ Χάν - Λὶν καὶ ἀποτελοῦσι τὸ μᾶλλον ἀνεπτυγμένον σῶμα, ἐξ οὗ παραλαμβάνονται συνήθως οἱ ὑπουργοὶ τοῦ αὐτοκράτορος.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἅμα φθάσῃ τις ἐν Εὐρώπῃ τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του θέτει κατὰ μέρος πᾶσαν μελέτην. Παρ' ἡμῖν πάντοτε καταγίνονται, διότι ὅσας πλειοτέρας γνώσεις κέκτηταί τις, τόσον περισσοτέρας ἐλπίδας προαγωγῆς ἔχει.

Ἡ Κινεζικὴ ἱεραρχία δὲν στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀρχαιότητος, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἱκανότητος. Ὁ βαθμὸς ὁρίζει τὴν θέσιν· διὰ τοῦτο ὁ σπουδαιοτέραν κατέχων θέσιν, ὀφείλει νὰ ἔχῃ καὶ μάθησιν ἀνάλογον τῆς θέσεώς του.

Ἀδύνατον νὰ δώσῃ τις ἰδέαν περὶ τῶν τελουμένων ἑορτῶν, ἅμα τις ἐπιτύχῃ εἰς τὰς ἐξετάσεις του. Εἶδον ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ μαθητικὰς ἑορτάς, αἵτινες οὔτε μεγαλείου οὔτε ἐπιδείξεως ἐστεροῦντο. Ἐν Κίνᾳ ὅμως αἱ τελούμεναι ἑορταὶ εἰσὶ γενικαί.

Αἱ ἐν ταῖς οἰκογενείαις τελούμεναι ὁμοιάζουσι τὰς γαμηλίους ἑορτάς· οἱ γονεῖς συναθροίζονται εἰς τὸν ναὸν τῶν πατέρων, ὅπως καταστήσωσιν αὐτοὺς κοινωνοὺς τῶν τιμῶν, ἃς ἔλαβον· εἶτα δὲ δίδονται γεύματα μεγαλοπρεπῆ εἰς τὰ μέλη καὶ τοὺς οἰκογενειακοὺς φίλους. Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας παραδίδονται εἰς χαράν. Ὁ ἐκλεχθεὶς φέρεται ἐν θριάμβῳ. Ὅταν μεταβαίνῃ, ὅπως ἀναγγείλῃ εἰς τοὺς γνωρίμους καὶ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του ὅτι ἐπέτυχε, συνοδεύεται ὑπὸ μουσικῆς. Οἱ φίλοι του τὸν συνοδεύουσι κρατοῦντες σημαίας ἐξ ἐρυθρᾶς μεταξης. Ἀνευφημεῖται ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὡς βασιλεὺς νικηφόρος. Ἐπὶ τῶν τοίχων τῆς οἰκίας του ἀναρτῶνται πίνακες ἀγγέλλοντες τὴν ἐπιτυχίαν του.

Φυσικῶς αἱ ἑορταὶ καὶ αἱ ἐπιδείξεις αὗται δὲν γίνονται, ὅπως χαλαρώσωσι τὴν φιλοδοξίαν τῶν ὑποψηφίων. Αἱ ἑορταὶ αὗται διεγείρουσι τὴν ἅμιλλαν καὶ παροτρύνουσι τοὺς νικήσαντας, ὅπως νέας δρέψωσι δάφνας. Αἱ ἑορταὶ αἱ τελούμεναι ἐπὶ τῇ ἀποκτήσει τοῦ διδακτορικοῦ βαθμοῦ θεωροῦνται δημόσιαι, ἐν αἷς λαμβάνουσι μέρος πάντες οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως, ἐν ᾗ ὁ ἐπιτυχὼν ἐγεννήθη.

Ἐκτὸς τῶν ἄνω περιγραφέντων ἐξετάσεων γίνονται καὶ ἄλλαι δι' ὧν ὁ ἐπιτυχὼν δικαιοῦται εἰς διατροφὴν καὶ ἀπόκτησιν τίτλου.

Οἱ οὕτως τιτλοφορούμενοι θὰ περιεφρόνουν, ὡς συμβαίνει ἀλλαχοῦ, τοὺς ταπεινοὺς γονεῖς των. Ἀλλ' οἱ νόμοι μας προενόησαν, ὅπως αἱ εἰς τὰ τέκνα ἀποδιδόμεναι τιμαὶ ἀντανακλῶσι καὶ ἐπὶ τῶν γονέων.

Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ λαμβάνουσι ταὐτοχρόνως τὴν τιμὴν καὶ τὸν βαθμὸν τοῦ τέκνου των. Οἱ προπάτορές μας ἐγνώριζον καλῶς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, διὰ τοῦτο καὶ οἱ νόμοι των εἶσι σοφοί! Οἱ φίλοι τῆς ἀνθρωπότητος ὀφείλουσι νὰ τοὺς θαυμάζωσι καὶ τοὺς εὐγνωμονῶσιν.

ΤΣΕΓΚ-ΚΙ-ΤΟΓΚ.

ΟΛΑ ΓΕΛΟΥΝΕ!

Κύτ', ἀκριδή, τριγύρω μας
τὰ φύλλα, τὰ κλαδιὰ
καὶ τ' ἄνθη πῶς γελοῦνε·
πῶς χαίρονται 'ς τὸ δάδα μας
οἱ κάμποι, τὰ βουνά,
καὶ πῶς μᾶς χαιρετοῦνε.

Ὅταν κρυφὰ σ' ἐλάτρευα,
τὰ πάθη της ἐδῶ
'ξεθύμαινε ἡ ψυχή μου·
κι' ὅσα θωρεῖς ὁλόγυρα
μ' ἐδλέπανε ὀρφανὸ
κ' ἐκλαίγανε μαζί μου.

Τώρα ποῦ ἐμπρός τους ἔξαφνα,
σὰν νάχανε ζωή,
μᾶς βλέπουνε ζευγάρι,
ὅλα θαρρεῖς π' ἀνθρώπινη
λαδαίνουνε πνοή,
νὰ δεῖξουνε καμάρι.

Ἐκεῖ, θυμοῦμαι, ἐκάθησα,
μιὰ θλιδερὴ νυκτιά,
σιμὰ 'ς τὸ κυπαρίσσι·
τὰ μάτια μου 'κυτάζανε
τὸν οὐρανὸ 'ψηλὰ
κ' ἐτρέχανε σὰν βρύση.

Ὤ! πᾶμε νὰ καθίσουμε
οἱ δυό μας τώρα ἐκεῖ,
νὰ ἰδῇς ποῦ θὰ προδάλουν
πλῆθος πουλιὰ χαρούμενα
ἐπάνω 'ς τὸ κλαρί,
τὸν ἔρωτα νὰ φάλουν.

Τὴν εὐτυχιά του ὁλόγυρα
τηρῶντας ὁ εὐτυχής,
θαρρεῖ π' ὅλα γελοῦνε·
ἔτσι παντοῦ τὸν πόνο του
τηράζει ὁ δυστυχής,
καὶ λέει π' ὅλα θρηνοῦνε!

Γ. ΜΑΡΤΙΝΕΛΗΣ.

Η ΨΥΧΗ ΤΟΥ ΑΠΟΥΛΗΙΟΥ*

Μελέτη ἐπὶ τῶν Μιλησιακῶν διηγημάτων.

Πάντα τὰ στοιχεῖα τῶν Μιλησιακῶν ἱστοριῶν, θαυμάσια συμβάντα, φανταστικαὶ ἐμφανίσεις, ἐρωτικαὶ σκηναί, περιγραφαὶ τῆς πραγματικῆς σχολῆς, λεπτοὶ χλευασμοὶ καὶ δραματικαὶ χάριτες, συνενοῦνται ἐν τῷ θελκτικῷ διηγήματι *τῶν Ἐρώτων τῆς Ψυχῆς*. Εἶνε τὸ σπουδαιότερον καὶ γνωστότερον ἐπεισόδιον τοῦ μυθώδους ἱστορήματος τοῦ Ἀπουληΐου.

Ἡ σύγχρονος κριτικὴ ἀνεζήτησε καὶ φυσικῶς εὗρε βαθεῖάν τινα φιλοσοφικὴν ἀλληγορίαν ἐν τῷ *Ἔρωτι καὶ τῇ Ψυχῇ*· τὰ συμβάντα τῆς ἀτυχοῦς Ψυχῆς εἰκονίζουσι τὰς ὀδύνας τῆς ἀνθρωπίνου ψυχῆς πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ ὡραίου καὶ τοῦ καλοῦ. Ἐὰν ἡ νεοπλατωνικὴ σχολὴ οὕτω πως διηρμήνευσε τὸν μῦθον τοῦτον, καὶ ἐὰν ὅπερ πιθανώτατον, αὐτὸς ὁ Ἀπουλήϊος, ὁ τῆς Μαδαύρας Πλατωνικός, ἐγνώρισε τὴν ἀλληγορικὴν ταύτην ἐξήγησιν, οὐ μέλει ἡμῖν. Τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι ἡ Ψυχὴ εἰσήχθη ἐν ταῖς Μεταμορφώσεσι πρὸς τέρψιν τοῦ ἀναγνώστου. Παραδεχθῶμεν τὸ ἐπεισόδιον ὅπως εἶνε, διότι ἡ ἐπὶ πλέον διερμήνευσις θὰ τὸ καταστρέψῃ.

Πρὶν ἢ ἡ ἱστορία τῆς Ψυχῆς θεωρηθῇ φιλοσοφικὴ ἐπινοήσις, ἦτο ἁπλοῦν δημῶδες παραμύθιον. Ἄρχεται ὡς τὰ θαυμάσια παραμύθια τῆς Χαλιμᾶς «Μίαν φορὰν καὶ ἕνα καιρόν, ἦτο εἰς μίαν πόλιν ἕνας βασιλέας καὶ μία βασίλισσα» Καὶ ὡς οἱ βασιλεῖς καὶ αἱ βασίλισσαι τῶν παραμυθίων «εἶχον τρεῖς κόρες, ποῦ ἔλαμπαν σὰν τὸν ἥλιον· αἱ δύο μεγαλήτεραι ἦσαν εὔμορφαι, ἀλλὰ ἡ τρίτη ἦταν τόσον εὔμορφη, ὥστε ὅσα καὶ ἂν ἔλεγαν διὰ τὴν εὐμορφιάν της πάλιν ὀλίγα ἦσαν».

Μετὰ τὸ προοίμιον τοῦτο δὲν θὰ ἐκπλαγῇ τις ἀκούων τὸ παραμύθι τῆς *Σταχτοπούτας*. Ὡς αὐτὸ οὕτω καὶ ἡ περὶ Ψυχῆς ἀφήγησις ἀνελίσσεται μετὰ τῆς ἁπλότητος καὶ τῆς ἐπαγωγοῦ συμμετρίας παραμυθίου. Ὁ βασιλεὺς ἔχει τρεῖς θυγατέρας, οὗ αἱ δύο πρωτότοκοι βασανίζουσι τὴν τρίτην· αἱ φθονεραὶ ἀδελφαὶ ἐπισκέπτονται τρὶς τὴν Ψυχήν, τὴν μετὰ τοῦ μυστηριώδους αὐτῆς ἐραστοῦ διελεγομένην. Τὴν ἀδιάκριτον περιέργειαν φεύγουσα, παρίσταται ὡς ἱκέτις εἰς τρεῖς ναούς· ὑποβάλλεται δὲ ὑπὸ τῆς Ἀφροδίτης εἰς τρεῖς προεισαγωγικὰς δοκιμασίας. Ἡ θεὰ τὴν διατάσσει νὰ χωρίσῃ σωρὸν σίτου, ὅπερ καὶ κατορθοῖ τῇ βοηθείᾳ στρατιᾶς μυρμήκων· νὰ ἀποκόψῃ τολύπας ἐρίου παρὰ λυσσαλέων προβάτων, ὅπερ κατορθοῖ τῇ βοηθείᾳ μαγευμένου καλάμου· νὰ πληρώσῃ ὕδατος φιάλην ἔκ τινος ἀπροσίτου καταρράκτου, ἣν πληροῖ χάριν αὐτῆς ἀετός. Εἶτα ἡ ἡρωὶς θέλουσα νὰ φέρῃ τὸ μυστηριῶδες κιβώτιον εἰς τὸν Ἅδην, καὶ ἀγνοοῦσα τὴν ὁδόν, ὁδηγεῖται ἐν αὐτῷ ὑπὸ ὁμιλοῦντος πύργου.

Τέλος ἡ εὐτυχία ἐξέρχεται, οὕτως εἰπεῖν, ἐκ τῶν δεινῶν της, καὶ ὁ Ἔρως πίπτει πρὸ τῶν ποδῶν της λειπόθυμος. Ἡ Ἀφροδίτη ἀποφασίζει νὰ νυμφεύσῃ τοὺς δύο ἐραστάς, καὶ οὕτω τὸ παραμύθιον περαιοῦται ὡς ἤρξατο διὰ φράσεως καθιερωθείσης· «Οὕτω ἡ Ψυχὴ ἐνυμφεύθη τὸν Ἔρωτα καὶ μετά τινα καιρὸν ἐγεννήθη θυγάτριον, ὅπερ ἐκλήθη Ἡδυπάθεια».

Ἐὰν διηγηθῆτε τὴν ἱστορίαν ταύτην εἰς τὴ μωρά σας, θὰ ἴδητε τὸ στόμα των ἀνοιγόμενον καὶ τὰς κόρας των λαμπούσας. Θὰ ἀναγνωρίσωσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ψυχῆς παραμύθιόν τι τῆς Χαλιμᾶς, θὰ μισήσωσι τὰς δύο ζηλοτύπους ἀδελφάς, δὲν θὰ ἐκπλαγῶσι δὲ διὰ τὸν μαγικὸν πύργον τὸν ὑποδείξαντα τῇ Ψυχῇ τὴν ὁδὸν τοῦ Ἅδου οὔτε διὰ τὴν χάριν τῶν μυρμήκων, τοῦ μαγικοῦ καλάμου καὶ τοῦ ἀετοῦ. Θὰ ἀναγνωρίσωσι κάλλιον καὶ τοῦ σοφωτέρου κριτικοῦ, ὅτι ὁ ἀθῷος τῆς Ψυχῆς μῦθος, εἶνε τεμάχιον τῆς δημώδους φιλολογίας ἤτοι τῆς παιδικῆς.

Τὸ γενικὸν διδόμενον προέρχεται ἐκ τῶν ἀρχαϊκῶν παραδόσεων καὶ τῶν μύθων, ἐξ ὧν οἱ Ἰνδοευρωπαϊκοὶ λαοὶ ἐρανίζονται συχνότατα τὰ ἑαυτῶν διηγήματα. Λεπτομέρειαί τινες τοῦ διηγήματος τούτου εὑρηνται καὶ ἐν ἄλλαις φιλολογίαις. Ἡ ἱστορία τῶν μυρμήκων, τῶν χάριν τῆς Ψυχῆς χωριζόντων τὸν σῖτον, μετεδόθη ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Βέβαιον ὅμως θεωρεῖται, ὅτι τοὺς ἔρωτας τῆς Ψυχῆς παρουσίασαν τῷ Ἀπουληΐῳ ὡς Μιλησιακὸν διήγημα. Αἱ ἀμφίβολοι περιγραφαὶ καὶ αἱ αὐθαίρετοι γεωγραφικαὶ ἰδέαι τῆς δημώδους ἐφευρέσεως ἐπεσκευάσθησαν καὶ ἐξηκριβώθησαν ὑπό τινος συγγραφέως τῆς Ἰωνίας.

Αἱ λεπτομέρειαι, ἃς ὁ Καρχηδόνιος διηγηματογράφος διετήρησεν ἐν τῇ ἀφηγήσει του, φέρουσιν ἔτι τὸν ἀρχαῖον τύπον. Ὁ πατὴρ τῆς Ψυχῆς λ.χ. ἀπηλπισμένος ὡς μὴ δυνάμενος νὰ νυμφεύσῃ τὴν θυγατέρα του ἀποφασίζει νὰ συμβουλευθῇ τοὺς θεούς. Ποῖον μαντεῖον νὰ ἐρωτήσῃ; Τὸ μαντεῖον τῆς Μιλήτου. «Φοβούμενος τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν ἐρωτᾷ τὸ ἀρχαῖον μαντεῖον τοῦ θεοῦ τῆς Μιλήτου. Προσφέρει τῷ πανισχύρῳ τούτῳ θεῷ θυσίας· ζητεῖ σύζυγον διὰ τὴν δυστυχῆ θυγατέρα του». Ὁ Ἀπόλλων, ἂν καὶ Ἕλλην ἐξ Ἰωνίας χρησμοδοτῇ, ἀλλὰ χάριν τοῦ συγγραφέως τοῦ Μιλησιακοῦ τούτου ἱστορήματος χρησμοδοτεῖ Λατινιστί.

Μεταξὺ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων τῶν πραγματευθέντων περὶ Ψυχῆς ἀναφέρεται καὶ ὁ πολυλόγος Ἀθηναῖος Ἀριστοφόντης. Τὴν σήμερον ὅμως ὁ μῦθος οὗτος καθίσταται ἡμῖν γνωστὸς παρὰ τοῦ Ἀπουληΐου, ὅστις ἐν τούτῳ ὡς καὶ ἐν ἄλλοις Μιλησιακοῖς διηγήμασι φαίνεται χρησιμοποιήσας τὸ Ἑλληνικὸν ὕφασμα, ὅπερ ἐποίκιλλε διὰ τῆς φαντασίας του. Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ, ἡ λεπτότης τοῦ χαρακτῆρος ἀντίκειται πρὸς τὴν γνησίαν ἁπλότητα τοῦ ἀντικειμένου. Τὸ παραμύθιον τοῦτο ἐπεξειργάσθη ὑπὸ τοῦ μᾶλλον λεπτολόγου σοφοῦ.

Οὕτως ἔκριναν οἱ σοφοὶ καὶ οἱ καλλιτέχναι, οἱ ἀπὸ τοῦ Ραφαὴλ μέχρις ἡμῶν διερμηνεύσαντες τὸν μῦθον τοῦ Ἀπουληΐου· φαίνεται ὅμως ἡμῖν, ὅτι οἱ σύγχρονοι οὗτοι μιμηταὶ μετέβαλον κἄπως τὸν χρωματισμόν του. Πάντες ἐκτὸς ἴσως τοῦ Λαφονταίν ἐξέλαβον τὸν μῦθον ἐπὶ τὸ σπουδαιότερον, καὶ ὑπὲρ τὸ δέον εἰδωλοποίησαν τὴν μορφὴν τῆς Ψυχῆς. Παρὰ τῷ Ἀπουληΐῳ γηραιά τις γυνὴ μέθυσος ὑπηρετοῦσα λῃστὰς ἔν τινι σπηλαίῳ ἀφηγήθη τὴν θαυμασίαν ταύτην ἱστορίαν· ἀνέλαβε δὲ τὴν ἀφήγησιν αὐτῆς, ὅπως φαιδρύνῃ τὴν αἰχμάλωτόν της· τὰ δὲ γραολογήματα ταῦτα ἤκουσε καὶ μετέδωκε ἡμῖν ὄνος. Ἰδέτε οἷον κακεντρεχὲς μειδίαμα φαίνεται ἐπὶ τῶν χείλεων τοῦ Λατίνου διηγηματογράφου! Ἡ Ψυχὴ τῶν συγχρόνων φαίνεται ὅτι πράγματι ἐνυμφεύθη τὸν Ἔρωτα.

Ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν καταφαίνεται παρὰ τῷ Ἀπουληΐῳ τὸ σατυρικὸν πνεῦμα. Ὁ πατὴρ τῆς Ψυχῆς παρίσταται ὡς ἐπαρχιώτης, ζητῶν ν' ἀποκαταστήσῃ τὰς θυγατέρας του.

Ἡ Ψυχὴ μ' ὅλην τὴν θαυμασίαν καλλονήν της οὐδὲν κατορθοῖ. Πάντες τὴν θεωροῦσι, τὴν ἐπαινοῦσιν, ἀλλ' οὐδείς οὔτε βασιλεὺς οὔτε ἡγεμὼν οὔτε ἁπλοῦς ἰδιώτης τὴν ζητεῖ εἰς γάμον. Θαυμάζουσι τὰς θείας χάριτάς της, ἀλλ' ὡς θαυμάζει τις ἄγαλμα.

Πρὸ καιροῦ αἱ δύο της ἀδελφαί, ὧν τὴν κοινὴν ἄλλως τε καλλονὴν οὐδεὶς ἐθαύμασεν, ἀπεκατεστάθησαν λαμπρῶς. Ἡ Ψυχὴ ὅμως μεθ' ὅλην της τὴν καλλονὴν μένει εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον καὶ κλαίει τὴν μοναξίαν της· ὑποφέρει καὶ εἶνε μελαγχολική. Ὅτε συνεβουλεύθη τὸ μαντεῖον τῆς Μιλήτου ὁ δυστυχὴς πατὴρ δὲν ἐτόλμησεν ἐπιστρέφων ν' ἀνακοινώσῃ τῇ συζύγῳ του τὴν ἀπάντησιν τοῦ Θεοῦ. Αἱ ἀδελφαὶ τῆς Ψυχῆς διασκεδάζουσι σκιαγραφοῦσαι ἑκάστη τὴν εἰκόνα τοῦ συζύγου της· «Ἐγώ, λέγει ἡ μία, ἐνυμφεύθην σύζυγον γεροντότερον τοῦ πατρός μου, φαλακρὸν ὡς κολοκύνθην, καὶ νάνον· κλειδώνει τὴν οἰκίαν, καὶ κρατεῖ πάντοτε τὰς κλεῖδας». — «Ἐγώ, λέγει ἡ ἄλλη, ἐνυμφεύθην σύζυγον ἀρθριτικόν, παράλυτον ἐκ ρευματισμῶν καὶ κυφόν, παραμελοῦντα τὰ συζυγικά του καθήκοντα· διέρχομαι σχεδὸν τὸν καιρὸν τρίβουσα τοὺς δακτύλους του, τοὺς ὡς λίθους σκληρούς· τὰ καταπλάσματα, καὶ τὰ διάφορα ρευστὰ κατακαίουσι τὰς λευκάς μου χεῖρας. Δὲν ἐκτελῶ χρέη συζύγου, ἀλλὰ νοσοκόμου».

Καὶ αὗται αἱ σκηναί, καθ' ἃς φαίνεται ἡ Ψυχή, π. χ. ἡ σκηνὴ τῆς λυχνίας καὶ τῆς σταγόνος τοῦ ἐλαίου, ὑπὸ χαριέσσης καλύπτονται εἰρωνείας.

Ἡ ἀφελεστάτη παρῳδία διαφαίνεται ἐν τῷ μυθολογικῷ τούτῳ διηγήματι. Τὰ ἐπαρχιακώτερα ἤθη κατέκτησαν τὸν Ὄλυμπον.

Ἡ Ἀφροδίτη μὲ ὅλην τὴν δαψιλῆ καλλονήν της στερεῖται διακρίσεως καὶ ἀγνοεῖ τὸ εὖ ζῆν.

Προσκαλεῖ τὸν υἱόν της, «τὸ πτερωτὸν αὐτὸ κακόπαιδον, τὸ οὐδὲν ἱερὸν οὔτε ὅσιον ἔχον, τὸ ὁποῖον διὰ τῶν βελῶν καὶ τῆς λαμπάδος του εἰσδύει νύκτωρ εἰς τὰς οἰκίας ὡς κλέπτης, τὰς φέρει ἄνω κάτω καὶ διαπράττει ἀτιμωρητὶ τόσα ἀδικήματα».

Ἡ Ἀφροδίτη διατάσσει τὸν υἱόν της νὰ τιμωρήσῃ τὴν Ψυχήν, τὴν τόσον ὡραίαν, τὴν ὡραιοτέραν καὶ αὐτῆς τῆς Θεᾶς. Γνωρίζετε τίνι τρόπῳ ἐκτελεῖ ὁ Ἔρως τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ ἐντολήν. Καταγίνεται νὰ θεραπεύσῃ τὴν κακεῖσαν ρά-

* Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ προσεχῶς δημοσιευθησομένου συγγράμματος Apulée roman et magie τοῦ κ. Paul Monceaux.

χιν του ἐκ τῶν σταγόνων τοῦ ἐλαίου, αἵτινες ἐχύθησαν ἐκ τοῦ λύχνου, ὃν ἐκράτει ἡ Ψυχή.

Τὰ διατρέξαντα ἀνακοινοῦ τῇ Ἀφροδίτῃ εἰς λάρος. Ἡ Ἀφροδίτη εἰσέρχεται μανιώδης.

— Τὸ παληόπαιδο ἔχει καὶ ἐρωμένην!... Καὶ ἀγαπᾷ τὴν Ψυχήν, τὴν κατά τε τὸ κάλλος καὶ τὴν δόξαν ἀντίπαλόν μου! Μὲ ἐνέπαιξεν. Εἶτα ἐξέρχεται πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἐνόχου. Τὸν εὑρίσκει ἐπὶ τῆς κλίνης, ἀπὸ τῆς θύρας δὲ τῷ ἐπιτίθεται:

— Ἰδοὺ διαγωγὴ ἀξία τῆς γεννήσεως καὶ τῆς καλῆς σου ἀνατροφῆς!... Θέλεις νὰ μὲ κάμῃς πενθερὰν τῆς γυναικός, ἣν ἀποστρέφομαι!

Καὶ τὸν ἀπειλεῖ, ὅτι θὰ νυμφευθῇ ἐκ νέου:

— Νομίζεις, κακόπαιδο, ξελογιαστή, ὅτι σὺ μόνος δύνασαι νὰ ὑπανδρευθῆς, καὶ ὅτι ἐγὼ εἶμαι γραῖα, ὅπως τεκνοποιήσω; Μάθε ὅμως, ὅτι θ' ἀποκτήσω ἕτερον υἱόν, ὅστις θὰ εἶνε καλλίτερος ἀπὸ σέ. Ἢ μᾶλλον ὅπως σε περιφρονήσω περισσότερον, θὰ υἱοθετήσω ἕνα τῶν μικρῶν μου δούλων, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ δώσω τὰ πτερά σου, τὴν δᾷδά σου, τὴν φαρέτραν καὶ τὰ τόξα σου, διότι ταῦτα ἀνήκουσι εἰς ἐμέ, ἐγὼ δὲ δὲν σου τὰ ἔδωσα ὅπως τὰ χρησιμοποιῇς οὕτω· οὐδὲν ἐκ τῶν ὅπλων τούτων σοι ἐδόθη παρὰ τοῦ πατρός σου. Σὲ ἐπολυχάδεψαν. Καὶ ἐμὲ ἀκόμη, ἐμὲ τὴν μητέρα σου, καθημερινῶς κατακλέπτεις. Καὶ τὸν πάππον σου, τὸν μέγαν καὶ φοβερὸν ἐκεῖνον μαχητήν, καὶ αὐτὸν ἀκόμη δὲν τὸν φοβεῖσαι. Τῷ προμηθεύς μάλιστα ὡραίας δεσποινίδας, ὅπως μὲ βασανίζῃς. Ἀλλὰ θὰ μοῦ τὰ πληρώσῃς, ὁ δὲ γάμος σου δὲν θὰ εἶνε ρόδινος.

Ἡ Ἥρα καὶ ἡ Δημήτηρ ἐπεμβαίνουσι καὶ ζητοῦσι νὰ καθησυχάσωσι τὴν μητέρα.

— Ἀλλά, κυρία, τί ἔκαμε ὁ υἱός σας ὅπως τὸν ἐπιπλήττετε οὕτω; Διατί ὁρκίσθητε νὰ καταστρέψητε τὴν γυναῖκα, ἣν ἀγαπᾷ; Εἶνε ἁμάρτημα, νὰ κάμνῃ τις τὰ γλυκὰ μάτια εἰς ὡραίαν κόρην; Δὲν βλέπετε ὅτι εἶνε νέος; Ἐλησμονήσατε πότε ἐγεννήθη; Σεῖς ἡ μήτηρ του, γυνὴ σώφρων, τὸν παραφυλάττετε, τὸν ἐπιπλήττετε διὰ τοὺς ἔρωτάς του, καὶ τὸν ψέγετε δι'ὅ,τι σεῖς τόσον καλῶς πράττετε!

Ἡ Ἀφροδίτη δὲν ἀκούει τὴν διδαχὴν τῶν θεαινῶν, καὶ ταῖς στρέφει τὴν ράχιν. Μὴ δυναμένη ν' ἀνακαλύψῃ τὴν Ψυχήν, ρίπτει κατόπιν αὐτῆς τὴν ἀστυνομίαν τοῦ Ὀλύμπου.

Ὁ Ἑρμῆς ἄρχεται τρέχων καὶ φωνάζων.

— Μία βασιλοπούλα — ὀνόματι Ψυχή — δούλη τῆς Ἀφροδίτης — ἔφυγε! Ὅποιος τὴν εὕρῃ — ἡ ὑποδείξῃ τὸ καταφύγιόν της ἂς ἀπευθυνθῇ διὰ τὰ περαιτέρω — εἰς τὸν κήρυκα Ἑρμῆν! — Διὰ τὸν κόπον του θὰ λάβῃ — παρ' αὐτῆς τῆς Ἀφροδίτης — ἑπτὰ φλογερὰ φιλήματα. — καὶ ἕνα παραπάνω, — γλυκὺ ὡς τὸ μέλι!

Τέλος ἡ Ἀφροδίτη συλλαμβάνει τὴν φυγάδα. Τὴν σύρει ἀπὸ τὴν κόμην, τὴν ὑβρίζει, τὴν κτυπᾷ, τὴν βασανίζει, τῇ ξεσχίζει τὰ ἐνδύματα, τῇ ἀποσπᾷ τοὺς βοστρύχους, τῇ αἱματώνει τὸ μέτωπον. Μόνον ἡ διαταγὴ τοῦ Διὸς θὰ καταπαύσῃ τὴν νευρικὴν ταραχὴν τῆς πενθερᾶς. Ὁ Ἔρως θεραπευθεὶς ἐκ τῆς πληγῆς του μεταβαίνει εἰς τὸν Ὄλυμπον ὅπως συνηγορήσῃ ὑπὲρ τῆς Ψυχῆς. Ὁ βασιλεὺς τῶν θεῶν τὸν τσιμπᾷ εἰς τὰς παρειάς, τὸν φιλεῖ καὶ τῷ λέγει·

— Κύριε, δὲν ἐσεβάσθης τὴν ὑπεροχήν μου... μὲ ἐνέβαλες εἰς τόσας ἐρωτικὰς ραδιουργίας... Μὲ μετέβαλες εἰς ὄφιν, φλόγα, ζῷον τῶν δασῶν καὶ τῶν σταύλων, πτηνόν. Εἶμαι καλὸς καὶ σὲ συγχωρῶ. Γνώριζε ὅμως, ὅτι ἅμα συναντήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ὡραίαν τινὰ κόρην, πρέπει νὰ ἐνθυμηθῇς καὶ ἐμέ».

Εἶτα ὁ Ζεὺς προσκαλεῖ τὸ συμβούλιον τῶν θεῶν, καὶ ἀναγγέλλει, ὅτι ὁ Ἔρως ἐδικαιολογήθη, ὅτι δὲ καιρὸς νὰ τὸν νυμφεύσωσι.

Καθησυχάζουσι τὴν Ἀφροδίτην, καὶ οἱ γάμοι τελοῦνται ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου. Ὁ Βάκχος χέει τὸν οἶνον, ὁ Ἥφαιστος ἐπιστατεῖ εἰς τὸ μαγειρεῖον, τρώγουσι παιανιζούσης τῆς μουσικῆς, κατὰ δὲ τὰ ἐπιδόρπια ἡ πενθερὰ συγκατατίθεται νὰ χορεύσῃ.

Ἡ παράδοξος αὕτη παρῳδία, ἡ μεταμόρφωσις αὕτη τῶν Ὀλυμπίων θεῶν εἰς ἐπαρχιώτας, πᾶσαι τέλος αἱ σατυρικαὶ αὗται σκηναὶ τοῦ Ἀπουληΐου ἐνθυμίζουσι ἡμῖν τοὺς Διαλόγους τοῦ Λουκιανοῦ ἢ τὸν Ὀρφέα ἐν τῷ Ἅδῃ μᾶλλον παρὰ τὴν Ψυχὴν τοῦ Κορνηλίου. Θελήσαντες νὰ εἰδωλοποιήσωσι τὴν ἡρωΐδα οἱ σύγχρονοι, παρεμόρφωσαν τὸ διήγημα. Οἱ σοφοὶ καὶ οἱ καλλιτέχναι ἀπέκοψαν, μετεμόρφωσαν αὐτό, μόνος δὲ ὁ Λαφονταίν εἶνε ὁ ἡττον παραμορφώσας τὸ Λατινικὸν κείμενον.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Α. Καραδης

Ο Λ Γ Α

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΕΝΩ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

[Συνέχεια· ἴδε φύλλα 44 - 46]

Ε'

Ἡ Ἀλεξάνδρα δὲν εὑρίσκετο ποσῶς ἐν τῷ μεγάρῳ. Ὁ δὲ πρίγκιψ δὲν ἦτο ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ζητοῦσι πληροφορίας ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας· ὅσον δὲ ὑπερβολικὴ καὶ ἂν ἦτο ἡ περιέργειά του κατώρθωσε νὰ συγκρατήσῃ αὐτήν. Περιῆλθεν ὅμως ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτωθεν ὅλον τὸν οἶκον, ἐλπίζων ν' ἀνακαλύψῃ ἴχνη τινὰ τῆς ἀγνώστου ἢ τοὐλάχιστόν τι, ὅπερ θὰ τῷ ὡμίλει περὶ αὐτῆς. Εὗρε μόνον τετράδιον παλαιᾶς μουσικῆς ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου μικρᾶς τινος αἰθούσης, παρὰ τὸ δωμάτιον τῆς ἀδελφῆς του, ἐν ᾧ οὐδέποτε εἰσήρχετο. Τοῦτο ὅμως ἦτο μαρτυρία ἀμυδρά. Ἡ ἄγνωστος εἶχε βεβαίως μουσικὸν τάλαντον· ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον σήμερον ἀγαπῶσι τὴν μουσικήν. Ὁ Παῦλος ἐνεθυμεῖτο, ὅτι πολλάκις, περιδιαβάζων ἐν τῷ κήπῳ, ἐνόμισεν, ὅτι ἀκούει ἐκ τοῦ μέρους, ἐν ᾧ ἔκειντο τὰ δωμάτια τῆς ἀδελφῆς του ἄσματα. Ἀλλ' ἐγνώριζε καλῶς, ὅτι ἡ πριγκίπισσα εἶχε τὴν ἀσχημοτέραν φωνὴν πασῶν τῶν Ρωσιῶν· ἄρα ἔψαλλεν ἡ ἄλλη.

«Ποία κατάπτωσις», ἐσκέφθη ὁ Βαρίνσκυ· «ἄλλοτε θὰ ἐμάντευον μίαν γυναῖκα διὰ δύο φθόγγων, καὶ οὐδέποτε ἐδαπάνησα τόσον χρόνον μὲ τὰς διαιρέσεις καὶ τὰς ὑφέσεις, διὰ νὰ μὴν ἐννοῶ ποῖον στόμα ᾄδει αὐτάς. Ἔστω· ἡ ἀδελφή μου θὰ μοὶ δώσῃ τὰς δεούσας πληροφορίας... Ἡ μυστηριώδης αὕτη κυρία ὁμιλεῖ τὰ Γαλλικὰ ὡς Ρωσίς· ἀλλ' εἰς Μόσχαν τοῦτο δὲν σημαίνει τίποτε! Δὲν εἶνε δὲ Γαλλίς, ἀφ'οὗ δὲν ἔχει τὴν ἐλαχίστην φιλαρέσκειαν... Ἄλλως τε Γαλλὶς καὶ νὰ μένῃ τόσον πλησίον μου, ἐπὶ δεκαπενθήμερον, χωρὶς νὰ εὕρῃ τὸ μέσον νὰ μοὶ καταστήσῃ γνωστόν, ὅτι εὑρίσκεται ἐδῶ!... Ἀλλὰ τί ζητεῖ πλησίον τῆς Ἀλεξάνδρας; Εἶνε ἄρά γε κυρία μὲ μισθόν, διὰ νὰ τῆς κρατῇ συναναστροφήν; Δὲν θὰ μοὶ ἤρεσκε τοῦτο!... Ἀλλ' ὄχι· ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ ὕφους της δὲν προδίδει γυναῖκα καταδεδικασμένην εἰς ὑπηρεσίας ὑποδεεῖς... Μή πως ὅμως αἱ γυναῖκες δὲν λαμβάνουσιν τὸ ὕφος ὅπερ ταῖς ἀρέσκει; Δὲν εἶδον παρὰ τῇ Μαρίᾳ θαλαμηπόλον τινὰ ἔχουσαν χεῖρας δουκίσσης, καὶ δυναμένην νὰ παρουσιασθῇ ὡς αὐτοκράτειρα... ἐν μεγάλῳ τινὶ θεάτρῳ; Ἀλλὰ τί ὑποκρίτρια αὐτὴ ἡ Ἀλεξάνδρα! Οὐδὲ λέξιν ἀνέφερε! Ἤδη ὅμως πρέπει νὰ ὁμιλήσῃ!

Εἶδε τὸ ὡρολόγιόν του.

«Δέκα ἡ ὥρα! Δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ ἐπανέλθῃ· ἴδωμεν τί θὰ μᾶς διηγηθῇ».

Ἐσήμανε. Ὑπηρέτης τις ἐνεφανίσθη.

— Ἅμα ἔλθῃ ἡ πριγκίπισσα εἰδοποιήσατέ με.

— Ὁ θυρωρὸς ἤνοιγε τὴν θύραν ἐνῷ ἀνηρχόμην. Ἡ πριγκίπισσα εἶνε ἤδη εἰς τὸ δωμάτιόν της.

— Καλά! εἰδοποιήσατέ την ἢ μᾶλλον ὄχι! εἶνε περιττόν.

Οὐδέποτε ὁ ὑπηρέτης εἶδε τὸν πρίγκιπα τόσον νευρικόν· ἀλλ' εἶχε γεννηθῆ εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ἐγνώριζε τὰς παραδόσεις τῆς ἀπολύτου θελήσεως καὶ τῆς παθητικῆς ὑπακοῆς· ἀπεσύρθη χωρὶς νὰ κάμῃ τὴν ἐλαχίστην παρατήρησιν· ἄλλως τε ἐγνώριζεν, ὅτι τὰ τοιαῦτα δὲν ἤρεσκον εἰς τὸν κύριόν του.

Ὁ Παῦλος κατῆλθε πάραυτα σχεδὸν καὶ μετέβη εἰς τὰ δωμάτια τῆς ἀδελφῆς του.

— Ἡ πριγκίπισσα εἶνε ἐδῶ; ἠρώτησε θαλαμηπόλον τινά.

— Δὲν πιστεύω, ἀπήντησεν αὕτη τεθορυβημένη.

— Ὄχι; Καὶ ἐγὼ νὰ ἀκούω τὴν φωνήν της; Τί σημαίνει τοῦτο; Ἀναγγείλατε τὴν ἐπίσκεψίν μου.

Ἡ θαλαμηπόλος ἔσπευσε νὰ εἰσέλθῃ, ἀλλ' ἡ ἀπάντησις ἐδόθη παρ' αὐτῆς τῆς Ἀλεξάνδρας.

— Ἠγέρθης ἤδη, φίλτατε Παῦλε;

— Καὶ σὺ ἐξῆλθες ἤδη, προσφιλὴς Ἀλεξάνδρα;

— Ἀλλ' ἐγὼ κάθε πρωὶ ἐξέρχομαι, ἐν ᾧ σὺ σπανίως φαίνεσαι εἰς τὸν ὁρίζοντα τοιαύτην ὥραν...

— Καὶ ἀναγνωρίζω, ὅτι ἔχω ἄδικον... Μανθάνει τις τόσα πράγματα! ὅταν ἐξυπνᾷ πρωΐ.

— Βέβαια ἔχεις ἀνάγκην νὰ διδαχθῆς!

— Διδασκόμεθα εἰς πᾶσαν ἡλικίαν. Ἀλλὰ δὲν εὑρίσκεις, ὅτι δυνάμεθα νὰ συνομιλήσωμεν καλλίτερον ἐν τῷ δωματίῳ σου;

— Ἡ ἐν αὐτῇ τῇ αἰθούσῃ, εἶπεν ἡ πριγκίπισσα λαμβάνουσα ταχέως τὸν βραχίονα τοῦ ἀδελφοῦ της καὶ προσπαθοῦσα νὰ τὸν παρασύρῃ.

Ὁ Βαρίνσκυ τὴν ἠτένισεν ἀσκαρδαμυκτὶ λέγων αὐτῇ:

— Ἀ! δέν σοὶ εἶνε δυνατὸν νὰ μὲ δεχθῆς;

— Λοιπὸν ὄχι! δὲν δύναμαι νὰ σὲ δεχθῶ... ἐν τῷ δωματίῳ μου, ἀπήντησεν ἡ πριγκίπισσα μετὰ σταθερᾶς φωνῆς, καὶ χωρὶς νὰ ζητήσῃ ν' ἀποφύγῃ κατ' ἐλάχιστον τὸ ἐξεταστικὸν βλέμμα τοῦ ἀδελφοῦ της.

— Τότε ἐλθέ, διότι πρέπει ἀπολύτως νὰ σοὶ ὁμιλήσω.

— Εἶνε τόσον κατεπεῖγον; εἶπεν ἡ Ἀλεξάνδρα μειδιῶσα.

— Λίαν κατεπεῖγον, διότι ἀναχωρῶ ἐντός μιᾶς ὥρας...

— Ἀναχωρεῖς; Τόσον ἀποτόμως! χωρὶς κἂν νὰ μὲ προειδοποιήσῃς... Καὶ διὰ τί λοιπόν, παρακαλῶ;

— Εἶνε ἀπαραίτητον!

— Ἀ! Παῦλε, δὲν εἶνε καλὸς ὁ τρόπος οὗτος!

— Καὶ ὁ ἰδικός σου δὲν εἶνε καλλίτερος. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἶσαι ἐλευθέρα — ἀπολύτως ἐλευθέρα — καὶ ἐπειδὴ δὲν ἀγαπῶ νὰ ἐνοχλῶ τὸν κόσμον, εὑρίσκω ἁπλούστατον ν' ἀναχωρήσω... Δὲν θὰ εἶσαι πλέον ὑποχρεωμένη νὰ ὑποκρίνεσαι πρὸς τὸν ἀδελφόν σου καὶ ἐν αὐτῷ τῷ οἴκῳ σου.

— Καὶ δι' αὐτὸ ἀναχωρεῖς;

— Ἀναμφιβόλως.

— Τότε μεῖνε. Ἀλλ' ἔκαμες κάλλιστα νὰ μοὶ ἐξηγηθῆς. Αἱ παρεξηγήσεις εἶνε δυσάρεστοι μεταξὺ ἀνθρώπων εἰλικρινῶν.

— Πράγματι λίαν δυσάρεστοι! Καὶ ἵνα ἐκλείψωσιν ἐντελῶς μεταξὺ ἡμῶν, εἰπέ μοι γρήγορα ποία εἶνε αὐτὴ ἡ κυρία!

— Δὲν ἐννοῶ τί λέγεις.

— Ἀ! ἀρχίζομεν πάλιν; Τότε φεύγω.

— Ἐ! λοιπὸν ὄχι! ἐρώτησον καὶ θ' ἀποκριθῶ.

— Ποία εἶνε ἡ κυρία, τὴν ὁποίαν συνήντησα τὴν πρωΐαν, ἥτις τραγῳδεῖ ἐνίοτε μὲ τὸ κλειδοκύμβαλον ἐν τῇ μικρᾷ αἰθούσῃ σου, ἥτις εὑρίσκεται ἐν τῷ δωματίῳ σου τώρα, ἥτις κρύπτεται ἀπὸ ἐμὲ ἢ τὴν ὁποίαν σὺ μου κρύπτεις; Εἶμαι σαφής;

— Σαφέστατος, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ θὰ εἶμαι ἐπίσης. Ναί· εὑρίσκεται παρ' ἐμοὶ γυνή, ἣν οὐδέποτε εἶδες, καὶ ἥτις δὲν θέλει νὰ σὲ ἴδῃ.

— Εἶνε ἐντὸς τοῦ δικαίου της! Ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ μάθω τοὐλάχιστον ποία εἶνε;

— Φίλη μου!

— Παράδοξον ἴσως ἀλλ' ἀληθές!

— Καὶ ὀνομάζεται;

— Ὄλγα...

— Ἀλλὰ δὲν εἶνε ὄνομα τοῦτο τὸ Ὄλγα! ἢ μᾶλλον εἶνε κοινότατον ὄνομα. Ποία δὲν ὀνομάζεται Ὄλγα;

— Ὄλγα Βολγίν.

— Ἀ! ἐκ τῶν κομήτων Βολγίν;

— Ἀναντιρρήτως!

— Ἄρα εἶνε ἐπίσης εὐγενὴς ὅπως ἡμεῖς.

— Σχεδόν.

— Τὸ ὄνομα αὐτὸ εἶνε ἀρχαιότατον. Εἶχον ἐν τῷ τάγματί μου ἀξιωματικὸν ἕνα ἐξάδελφόν της· ἐφονεύθη εἰς τὸν Καύκασον. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν μοὶ ἐξηγεῖ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν δὲν μὲ παρουσίασες.

— Καὶ ἂν τοῦτο μοὶ ἀπηγορεύθη ὑπ' αὐτῆς;

— Διὰ ποῖον λόγον θὰ σοὶ τὸ ἀπηγόρευε;

— Μία δειλία ἀνίκητος...

— Ἀ! μὴ μὲ φοβῆται...

— Ὄχι, φίλτατε! Δὲν σὲ φοβεῖται περισσότερον ἄλλου τινός. Ἀλλὰ δὲν θέλει νὰ ἴδῃ οὐδένα!

— Εἰς τὴν ἡλικίαν της! Ἐννοεῖς, ὅτι τοῦτο εἶνε ἀληθὴς ἀσθένεια;

— Βεβαίως! καὶ εἶνε ἄνθρωποι, οἵτινες οὐδέποτε θεραπεύονται ἀπ'αὐτῆς. Φοβοῦμαι, ὅτι ἡ πτωχή μου φίλη εἶνε ἐξ ἐκείνων. Ἀλλὰ τί θέλεις; Ἡ ζωὴ δὲν ὑπῆρξε δι' αὐτὴν εὐάρεστος· νεωτάτη ἔτι ὑπέστη σκληρὰς δοκιμασίας· δεκαπενταέτις μόλις ἀπώλεσεν ὅλην σχεδὸν τὴν περιουσίαν της καὶ μετὰ μικρὸν μέρος τῆς καλλονῆς της.

— Δὲν τὴν εὑρίσκω ἄσχημον.

— Σὺ ὄχι, ἐκείνη ναί. Τὴν ἐγνώρισα δεκαπενταέτιδα· ἦτο ἀληθῶς θεσπεσίας καλλονῆς, καὶ ἡ ἀνάμνησις τῶν θελγήτρων, ἅτινα δὲν κατέχει τις πλέον, θλίβει περισσότερον ἢ ἡ στέρησις θελγήτρων ἅτινα οὐδέποτε ἔσχε. Ἀπό τινος τὸ πρόσωπόν της ἀναλαμβάνει βαθμηδὸν, καὶ οὐδόλως παράδοξον νὰ καταντήσῃ ἀνεκτή. Ἀλλὰ μετὰ κόπου θὰ τὴν πείσωσι περὶ τούτου, διότι θεωρεῖ ἑαυτὴν φρικώδη. Ὁ χαρακτήρ της εἶνε ἀξιαγάπητος· ὁμολογῶ ὅτι συνεπείᾳ τῶν διαφόρων δυστυχημάτων της μετεβλήθη ὀλίγον καὶ κατέστη ὕποπτος καὶ ἀγρία ἐνίοτε μάλιστα. Τὴν συνήντησα εἰς τὰ λουτρὰ τῆς Τυφλίδος, ἔνθα συνώδευε μίαν θείαν της, ἥτις δὲν ἦτο ποσῶς ἀξιαγάπητος, ἀλλ' ἣν ἀνείχετο μετ' ἀγγελικῆς καρτερίας. Τοῦτο μὲ προσείλκυσε πάραυτα πρὸς αὐτήν. Τὸ πρῶτόν μου αἴσθημα πρὸς αὐτὴν ἦτο ὁ οἶκτος. Δὲν τὸ ἀνέφερόν ποτε, διότι ἡ ὑπερηφάνειά της οὐδέποτε θὰ μοὶ τὸ συνεχώρει. Τὸ γόητρον τοῦ πνεύματός της, ὅπερ δὲν εἶνε ὀλίγον, καὶ ἡ ἀγαθότης τῆς καρδίας της συνέσφιγξαν τοὺς δεσμοὺς τῆς φιλίας μας. Τῇ ἐπέδειξα ὀλίγην συμπάθειαν, εἰς ἣν ἡ πτωχὴ καρδία της δὲν ἠδυνήθη νὰ μείνῃ ἀδιάφορος. Μὴ τυχοῦσα πολλῶν θωπειῶν ἐδέχθη τὰς φιλοτιμίας μου μετὰ συγκινητικῆς εὐγνωμοσύνης. Ταχέως μοὶ ἤνοιξε τὴν νεαρὰν καρδίαν της, καὶ μοὶ ἀπεκάλυψε θησαυροὺς τρυφερότητος συγκρατουμένους μέχρι τοῦδε, ἀλλ' ἀναμένοντας εὐκαιρίαν νὰ ἐκχυθῶσιν εἰς γλυκύτατα ἀγάπης αἰσθήματα.

Ἐκέκτητο εἰσέτι μικρὰν περιουσίαν, ἀρκετὴν ἵνα ζήσῃ ἀνεξάρτητος καὶ χωρὶς νὰ ἐπιβαρύνῃ οὐδένα, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τόσην, μοὶ ἔλεγεν ἐνίοτε μετὰ μελαγχολικοῦ μειδιάματος, ὅσην θὰ ἐχρειάζετο, ἵνα προσελκύσῃ ἄνδρα τινὰ καὶ ἀγοράσῃ σύζυγον εἰς τὸ πεῖσμα τῆς ἀσχημίας της. Ἀλλ' ἦτο — εἶνε ἔτι καὶ σήμερον — εὐλαβὴς μέχρις ὑπερβολῆς, ὡς συμβαίνει πολλάκις εἰς τὰς νεανίδας, αἵτινες περιστέλλουσι τὰς πρώτας ὁρμάς, καὶ ζῶσι πάντοτε ἐν ἑαυταῖς. Περιοριζόμενα ὑπὸ τῶν στενῶν ὁρίων τοῦ βίου τὰ ὡραῖα ταῦτα φυτὰ αὐξάνονται ὑψούμενα πρὸς τὸ μέρος τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ Ὄλγα μοὶ ὡμίλησε περὶ μοναστηρίου. Γνωρίζεις δὲ τὰς σκέψεις μου ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Δὲν ὑποστηρίζω, ὅτι εἶνε αἱ ἄριστα, ἀλλ' εἶνε ἰδικαί μου καὶ μετὰ κόπου θὰ μετέβαλον ταύτας. Ἐθεώρησα πάντοτε ἐπικίνδυνον διὰ τὰς περιπαθεῖς καρδίας τὴν κατοικίαν ἐκείνην τῶν ἀπηλπισμένων. Εἶνε κατάλληλος ἴσως διὰ τὰς ἀπαθεῖς καὶ χαύνας φύσεις, αἵτινες πιθανῶς εὑρίσκουσι τὴν εἰρήνην ἐν τῇ βαθείᾳ της σιγῇ. Νομίζω, ὅτι ἀρμόζει ὀλιγώτερον εἰς ὄντα πλήρη ζωῆς καὶ ἐνεργείας, φλεγόμενα ἔτι ἐκ τῆς θέρμης τῆς νεότητος. Θὰ ἐταράσσοντο ταῦτα, καὶ ἐντὸς αὐτῶν τῶν μονῶν ὑπὸ τῆς πνοῆς καὶ τοῦ σφρίγους τοῦ κόσμου. Εἶμαι βεβαία, ὅτι ἡ πτωχή μου Ὄλγα θὰ εὑρίσκετο ἐκεῖ λίαν δυστυχής.

— Ἀκούσατε, τῇ εἶπον ἡμέραν τινά· νομίζω ὅτι εἶμαι ὀλιγώτερον κακὴ ἀπὸ τὴν θείαν σας.

— Ὦ! ναί, μοὶ ἀπήντησεν μετὰ συγκινητικῆς ἀφελείας.

— Ἔχω τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ ὑπανδρευθῶ καὶ πλήττω ἐν τῇ μονήρει αὐτῇ ζωῇ. Αἰσθάνομαι ὅτι σᾶς ἀγαπῶ πολύ· ἴσως δὲ μὲ ἀγαπήσετε καὶ ἡμεῖς ὀλίγον.

— Ὦ! σᾶς ἀγαπῶ ἤδη, ἀπήντησεν ἀσπαζομένη τὴν χεῖρά μου.

— Τότε ἔλθετε μετ' ἐμοῦ. Θὰ διαμείνητε παρ' ἐμοὶ ὡς φίλη μου, ὡς ἀδελ-

φή μου, ὡς θυγάτηρ μου. Θὰ πράττητε ὅ,τι σᾶς ἀρέσκει, καὶ θὰ ἀπέλθητε ἅμα φοβηθῆτε τὴν πληξιν.

— Τότε θὰ μείνω διὰ παντός.

— Τοῦτο ἐλπίζω τοὐλάχιστον. Ἔλθετε λοιπόν!

— Ἀλλὰ μοὶ προσφέρετε λοιπὸν τὸν παράδεισον.

— Ἐὰν οὕτως νομίζητε, δεχθῆτέ τον καὶ σιγὴ πλέον ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Εἶνε τετελεσμένον γεγονός, δὲν ἔχει οὕτως; Θὰ περατώσωμεν ἐνταῦθα τὴν ἐαρινὴν περίοδον· δὲν πρέπει νὰ σᾶς μεμφθῇ ἡ θεία σας ὅτι τὴν ἐγκαταλίπετε. Μετὰ ταῦτα περὶ τὰ τέλη τοῦ Σεπτεμβρίου θὰ μεταβῶμεν ὁμοῦ εἰς Μόσχαν.

— Ὁ μὴν αὐτὸς θὰ μοὶ φανῇ ἀτελεύτητος· ἀλλ' ὁποία εὐτυχία νὰ μὴ σᾶς ἀποχωρισθῶ πλέον!

Ἐνῷ ὡμίλει ἔκφρασις εὐγνωμοσύνης ἐπεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου της, ὅπερ μετεμορφοῦτο δάκρυα χαρᾶς ὑγραινον τοὺς μεγάλους ὀφθαλμούς της· εἶχε κατ' ἐκείνην τὴν βραχεῖαν στιγμὴν ὡς ἀστραπήν τινα καλλονῆς.

Ὅ,τι ἐλέχθη καὶ ἐγένετο. Ἤλθεν ἐνταῦθα κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἐποχὴν καὶ ἔκτοτε διαμένει παρ' ἐμοί. Δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ εὕρω φίλην σταθερωτέραν, εὐθυμοτέραν καὶ μαλλονάφωσιωμένην. Γνωρίζω ὅτι ἐρριψοκινδύνευον πολλὰ ἐν τῇ συμφωνίᾳ ταύτῃ, ἥτις ἐγένετο δεκτὴ τόσον εἰλικρινῶς ὅσον καὶ τολμηρῶς προὐτάθη.

Δὲν εἶνε πάντοτε φρόνιμον νὰ εἰσάγῃ τις τὸν ἄγνωστον ὑπὸ τὴν στέγην του. Οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐν τούτοις μετενόησα. Εἶνε ἀδύνατον νὰ εὕρῃ τις σχέσιν μᾶλλον εὐάρεστον. Ἔμεινεν ἀείποτε δι' ἐμὲ τὸ προσφιλὲς παιδίον τῶν πρώτων ἡμερῶν. Ἔβλεπον τὰς πολυτίμους ἀρετάς της ἀναπτυσσομένας καὶ μεγεθυνομένας ὑπὸ τὰ ὄμματά μου, καὶ ἔχαιρον ὡς εἰ προέκειτο περὶ ἀγαθοῦ ἀνήκοντος εἰς ἐμέ. Προσηλοῦμαι ἑκατοντάκις πλειότερον εἰς τὴν ζωήν μου ἀφ' ὅτου συνανεμίχθη μετὰ τῆς ἰδικῆς της, μοὶ καθιστᾷ δὲ αὐτὴν τόσον τερπνήν, ὥστε πλησίον της δὲν θὰ αἰσθανθῶ τὸ γῆρας. Ὁ μόνος μου φόβος εἶνε νὰ μὴ μ' ἐγκαταλίπῃ ὡς ἐπίσης καὶ ὁ μόνος μου πόθος εἶνε νὰ μείνῃ ἐς ἀεὶ μετ' ἐμοῦ. Ἀλλ' ἐπαναπαύομαι ἐπὶ τῆς ὑποσχέσεως, ἣν μοὶ ἔδωκε.

— Εἶσαι εὐτυχής, φιλτάτη ἀδελφή, ἔχουσα τοιαύτην φίλην, εἶπεν ὁ Παῦλος μετὰ τόνου συγκινήσεως, ἧς πρὸ τριῶν μηνῶν ἤθελε θεωρήσῃ ἑαυτὸν ἀνίκανον. Ἐλθὲ ὅμως! Δέον νὰ τὴν εὐχαριστήσω πάραυτα διὰ τὴν τόσην πρὸς σὲ ἀγάπην της!

— Ἀ! πῶς φαίνεται ὅτι ἀγνοεῖς πρὸς ποίαν ἔχεις νὰ κάμῃς; Πλέον ἢ ἅπαξ, ἀφ' ὅτου εἶσαι ἐδῶ, ἠθέλησα νὰ κατορθώσω νὰ συναντηθῆτε καὶ πάντοτε ἀπώθησε τὴν πρότασίν μου. Πᾶσαι αἱ προσπάθειαί μου ὑποχωροῦσιν πρὸ τῆς ψυχρᾶς της ἰσχυρογνωμοσύνης. Νομίζω δὲ ὅτι σὺ εἶσαι ὁ πταίστης· χαίρεις τόσον κακῆς φήμης! Ἐὰν ἔβλεπες, ὅτε προέφερα τὸ ὄνομά σου ζητοῦσα τὴν ἄδειαν νὰ σε παρουσιάσω, ἐὰν ἔβλεπες τὸ ὕφος μεθ' οὗ μοὶ ἀπήντησεν·

— Ἀ! ὄχι, φιλτάτη πριγκίπισσα, σᾶς παρακαλῶ· ὄχι! οὐδέποτε;

— Χαριέστατον πλάσμα!

— Τί θέλεις, φίλε μου; Ἡ Ὄλγα δὲν εἶνε οὔτε τῆς αὐλῆς· οὐδὲ τῆς μεσαίας τάξεως γυνή, οὔτε φιλάρεσκος, οὐδὲ σεμνότυφος. Εἶνε ἁπλῶς κόρη λίαν ἐνάρετος, ἥτις ἀπὸ καιροῦ ἤδη ζῇ μόνον ἐν τῇ συναναστροφῇ μου, ὅλως μακρὰν τῆς κοινωνίας, ξένη πρὸς τὰς σκευωρίας καὶ ἀδιάφορος πρὸς τὰ θέλγητρά της· εἶνε ἡ ἀγνὴ ἀρετή, ἡ ἀγρία εὐθύτης, ἥτις αἰσθάνεται ἀληθῆ ἀπέχθειαν πρὸς τὰς ἀπατηλὰς εὐτραπελίας, τὰς κομψὰς προδοσίας καὶ τὰς ἐρωτικὰς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον τρυφερότητας, αἵτινες ἀποτελοῦσιν αὐτὴν τὴν βάσιν τῆς ὑπάρξεώς σου, ἑνὶ λόγῳ εἶνε γυνὴ πρὸ τῶν ὀμμάτων τῆς ὁποίας σὺ ταλαίπωρε ἀδελφέ μου εἶσαι ἓν τέρας!

— Ἔ! φιλτάτη μου, ἀπατᾶσαι, ἐὰν νομίζῃς ὅτι ταῦτα μοὶ προξενοῦσι δυσαρέσκειαν! Ἡ φίλη σου ἔχει δίκαιον. Χωρὶς ἴσως νὰ πταίω ἀπολύτως ἔζησα ὡς ἄπιστος, ἀσχολούμενος ἐξ ἐπαγγέλματος εἰς τὸ κακόν, ἐξαντλῶν τὴν νεότητά μου, φθείρων ὅ,τι καλὸν ὑπῆρχεν ἐν ἐμοί, καταστρέφων τὴν εὐτυχίαν μου καὶ τὴν τῶν ἄλλων ἄνευ οἴκτου ἄνευ τύψεως συνειδότος... Ὦ! Οὐδέποτε θὰ δυνηθῇ νὰ εἴπῃ ὅσα σκέπτομαι περὶ ἐμαυτοῦ καὶ μὲ κρίνῃ μὲ ὀλιγωτέραν αὐστηρότητα, ἀφ' ὅσης κρίνω ἐμαυτόν.

— Λοιπὸν μεταβλήθητε εἰς ἐρημίτην, καὶ ἂς τελειώσῃ τὸ ζήτημα.

— Θὰ ἦτο ἴσως προτιμότερον τοῦτο ἢ τὸ νὰ ἐξεγείρω τὴν ἀγανάκτησιν τῶν ἐναρέτων γυναικῶν καὶ νὰ βλέπω τὴν ζωήν μου καταδεδικασμένην ὑπ' ἐκείνων, ὧν ἡ μορφὴ εἶνε σκληροτέρα δι' ἐμέ.

— Παραδέχομαι ὅτι δι' εὐαίσθητον ἄνθρωπον ἡ τοιαύτη κατάστασις εἶνε δεινή.

— Τόσον δεινή, ὥστε θέλω νὰ τὴν ἐγκαταλίπω! Ἡ Ὄλγα Βολγίν εἶνε εἰς τὸ δωμάτιόν σου· παρουσιασόν με λοιπὸν πάραυτα πρὸς τὴν ἀγαπητὴν ταύτην ἐχθράν. Ἴσως, ἐὰν μὲ γνωρίσῃ, καταδεχθῇ νὰ μὲ ἀμνηστεύσῃ.

— Ἀλλὰ τῇ ὑπεσχέθην ὅτι δὲν θὰ τὴν ἴδῃς ποσῶς.

— Θὰ τῇ εἴπῃς ὅτι ἐξεβίασα τὴν συμφωνίαν.

— Ἀφετέ με τοὐλάχιστον νὰ τὴν προετοιμάσω...

— Τί θὰ ἔπραττες λοιπὸν διὰ τὸν αὐτοκράτορα πασῶν τῶν Ρωσσιῶν;

— Οὐδὲν πλειότερον, ἀφ' ὅτι ἤθελον πράξῃ δι' αὐτήν!

— Ἔ! λοιπόν, ὄχι! Δὲν θέλω νὰ περιμείνω πλέον ἐγώ! Ἢ τώρα ἢ ποτέ! Δὲν αἰσθάνομαι τὴν διάθεσιν νὰ ἀναβάλω ἐπὶ πλέον. Ἄλλως δὲν ἔχω καὶ τὴν ἐλαχίστην πεποίθησιν εἰς τὴν διπλωματίαν σου· προτιμῶ νὰ διεκπεραιῶ ἐγὼ αὐτὸς τὰς ὑποθέσεις μου. Ἐν τοῖς σπουδαίοις ζητήμασι διαπραγματεύεται κράτος πρὸς κράτος· οἱ μοναρχαὶ λαμβάνουσιν ἐνίοτε συνεντεύξεις καὶ δὲν μεταχειρίζονται πάντοτε πρεσβευτάς.

— Ἀ! ὅταν σὺ θέλῃς! εἶπεν ἡ Ἀλεξάνδρα ἐγειρομένη.

— Ναί! ὅταν θέλω, τὸ θέλω! Ἀλλὰ καὶ μόνον ὑπ' αὐτὸν τὸν ὅρον δύναταί τις νὰ εἴπῃ:

«Τὸ θέλειν εἶνε τὸ δύνασθαι».

Ὁ Παῦλος ἠγέρθη καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸν θάλαμον τῆς ἀδελφῆς του, ἡ δὲ πριγκίπισσα τὸν ἠκολούθει.

Ὤθησε τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθε, χωρὶς ἡ Ὄλγα νὰ τὸν ἐννοήσῃ.

Γ'

Ἐκάθητο εἰς τὸ βάθος παραθύρου τινός. Ἡ στάσις της ἦτο θελκτικωτάτη, πλήρης χάριτος καὶ νωχελείας. Ἐπὶ τῶν γονάτων της ἐκράτει ὀγκῶδες βιβλίον, δημῶδες παρ' ἡμῖν, τὴν *Χρυσῆν παράδοσιν* τῶν ἁγίων τῆς Σλαβικῆς, ἐκκλησίας· τὸν ἕνα ἀγκῶνα στηρίζουσα ἐπὶ τοῦ πλατέος περιθωρίου καὶ τὸν πώγωνα ἐπὶ τῆς ἀνοικτῆς χειρός, ἐνῷ ὁ λεπτὸς καὶ κομψὸς δάκτυλός της ἐβυθίζετο ἐπὶ τῆς παρειᾶς της, σχηματίζων χαρίεντα λακκίσκον. Τὸ φῶς ἔπιπτε πλῆρες ἐπὶ τοῦ ὡραίου καὶ νοήμονος μετώπου της καὶ τῆς θαυμασίας μελαίνης κόμης της.

Ἀνεγίνωσκεν ἀρά γε, ἢ τὸ βιβλίον ἐχρησίμευεν ὡς πρόφασις, ἵνα παρατείνῃ τὴν ἀπομόνωσίν της; Ἀγνοῶ· τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι ἐφαίνετο παραδόξως πως προσηλωμένη. Ἐκράτει ἐσκυμμένην τὴν κεφαλήν, ὁ δὲ Βαρίνσκυ ἠδυνήθη νὰ τὴν παρατηρήσῃ ἐπί τινας στιγμὰς ἐλευθέρως. Θὰ ἐνόμιζέ τις, ὅτι προσεπάθει νὰ εἰσδύσῃ ἐν ταῖς μυχίαις αὐτῆς σκέψεσιν. Ἀλλ' ἐξαίφνης, ὡς εἰ φοβηθεὶς μὴ τὴν προσβάλλῃ, παρατείνων ἐξέτασιν, ἣν ἠδύνατο αὕτη νὰ ἐννοήσῃ, ἔβηξεν ἐλαφρῶς, ὡς πράττομεν πάντοτε ἐν παρομοίᾳ περιστάσει· εἶτα ἐκίνησεν ἓν ἔπιπλον.

Ἡ δεσποινὶς Βολγὶν νομίζουσα ὅτι ἡ Ἀλεξάνδρα ἐπανήρχετο, εἶπε χωρὶς νὰ στραφῇ καὶ ἐξακολουθοῦσα νὰ παρατηρῇ τὰς ὡραίας εἰκόνας.

— Πόσον ἐβραδύνατε, πριγκίπισσά μου! Ὁ ἥρως σας λοιπὸν ἦτο δύσκολον νὰ πεισθῇ; Ἐλπίζω ὅτι τὸ κατωρθώσατε τέλος. Δὲν ἀποκρίνεσθε; Μὴ σκοπεύῃ νὰ μὲ ἀποβάλῃ ἐκ τοῦ κήπου;

Ὁ Παῦλος στραφεὶς πρὸς τὴν ἀδελφήν του, ἔθεσεν τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων του.

— Λοιπὸν τί συμβαίνει καὶ δὲν μοὶ ὁμιλεῖτε; Αἱ εἰδήσεις εἶνε τόσον ἐπίφοβοι! ἐξηκολούθησεν ἡ δεσποινὶς Βολγίν, ἥτις τὴν φορὰν ταύτην ἤγειρε μειδιῶσα τὴν κεφαλήν.

Οἱ ὀφθαλμοί της συνηντήθησαν πρὸς τοὺς τοῦ πρίγκιπος, οἵτινες ἐξέφραζον συμπάθειαν καὶ σέβας. Ἡ ἔκπληξις ὑπῆρξε μεγίστη καὶ ἡ ταραχή της ἔτι μεγαλητέρα. Ἔκλεισε βιαίως τὸ βιβλίον, καὶ ἀσυνειδήτως εὑρέθη ὀρθία.

— Ὄχι, δεσποινίς, εἶπεν ὁ Βαρίνσκυ μετὰ γλυκύτητος καὶ συγκινήσεως, ὄχι, δὲν θ' ἀπέλθητε! Καὶ ἀφοῦ ἔτυχον τῆς θλιβερᾶς συμπτώσεως νὰ ὑφαρπάσω τὴν σκέψιν σας, ἐὰν ἀπαιτῆτε ν' ἀποχωρήσῃ εἰς ἐξ ἡμῶν, μὴ φοβεῖσθε τὸ ἐλάχιστον· οὗτος θὰ εἶμαι ἐγώ!

— Θεέ μου, πρίγκιψ, ἐψιθύρισεν ἡ δεσποινὶς Βολγίν ἐρυθριῶσα καὶ τεταραγμένη, ζητῶ συγγνώμην... ἤμην τόσον ἀφῃρημένη...

— Ἀ ναί ἐνόησα· ἐνομίσατε ὅτι ὁμιλεῖτε πρὸς τὴν ἀδελφὴν καὶ οὐχὶ πρὸς τὸν ἀδελφόν. Ἀδιάφορον τοῦτο· ἀρκεῖ ὅτι ἐδηλώσατε τὴν σκέψιν σας· Ὦ, μὴ διαμαρτύρεσθε! Δύνασθε κάλλιστα νὰ προσθέσητε ἓν δυστύχημα εἰς τόσα ἄλλα· καὶ ἐὰν δὲν παραδέχεσθε, ὅτι ἐπιτρέπεται νὰ ζῆτε ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην μὲ ἐμέ, δύνασθε νὰ μὲ καταδικάσητε εἰς δευτέραν ἐξορίαν. Ἄλλος θὰ εἴπῃ ἴσως, ὅτι εἰσθε αὐστηρά, ἀλλ' ἐγὼ ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου παραπόνου θὰ σᾶς ὑπακούσω.

— Τοῦτο δὲν θὰ εἶνε δίκαιον, ἀπήντησεν ἡ Ὄλγα συνερχομένη τέλος· ὑμεῖς, πρίγκιψ, εἰσθε ἐν τῷ οἴκῳ σας!

— Ὄχι εὑρίσκομαι παρὰ τῇ ἀδελφῇ μου· γνωρίζω πόσον σᾶς ἀγαπᾷ· ἐὰν ἐγενόμην ἀφορμὴ νὰ τὴν ἐγκαταλίπητε, οὐδέποτε θὰ μοὶ τὸ συνεχώρει... καὶ διεκαίως. Ἀλλὰ παρατηρήσατε εἰς ὁποίαν δεινὴν θέσιν μὲ φέρετε. Ἡ Πετρούπολίς μοὶ εἶνε ἀπηγορευμένη, ἤδη μοὶ ἀποκλείετε καὶ τὴν Μόσχαν...

— Ὦ! ἐγὼ δὲν θέλω τίποτε! ἀπήντησεν ἡ Ὄλγα μετ' ἀμυδροῦ μειδιάματος καὶ βλέπουσα πρὸς τὴν θύραν.

— Ναί, θέλετε νὰ φύγητε, εἶπεν ὁ πρίγκιψ προσκαλῶν αὐτὴν διὰ νεύματος νὰ καθίσῃ ἐκ νέου, ἐνῷ σύναμα προσέφερε καθήκλαν τῇ ἀδελφῇ του. Φιλτάτη Ἀλεξάνδρα, ἐξηκολούθησε στρεφόμενος πρὸς τὴν πριγκίπισσαν, κάμε μοι τὴν χάριν νὰ μὲ παρουσιάσῃς τῇ δεσποινίδι.

— Ἀπὸ καιροῦ ἐπιθυμῶ τοῦτο, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσα ἔτι νὰ λάβω τὴν συγκατάθεσίν της. Δὲν δύναμαι νὰ καταδικάσω τὸ προσφιλὲς τοῦτο παιδίον, διότι τὸ ἀγαπῶ παρὰ πολύ· ἀλλὰ μεταξὺ τῶν πλείστων ἀρετῶν της ὑπάρχει καὶ ἓν ἐλάττωμα· ἓν μόνον! Εἶνε ἀγρία ὡς ἡ ἀλώπηξ! Εἰς μάτην προσεπάθησα νὰ τὴν ἐξημερώσω. Γνωρίζει πόσον τὴν ἀγαπῶ, πόσον εἶμαι ὑπερήφανος δι' αὐτὴν καὶ πόσον θὰ ἤμην εὐτυχὴς νὰ τῇ παρουσιάσω τοὺς φίλους μου... Ἐν τούτοις, ὁσάκις εὑρίσκεταί τις παρ' ἐμοί, οὕτω φέρεται πάντοτε.

— Ἀλλά, δεσποινίς, εἶνε ματαία ἡ προσπάθειά σας αὕτη, διότι οὐδέποτε θὰ κατορθώσητε νὰ κρυβῆτε· θὰ σᾶς ἀνακαλύψωσιν ἡμέραν τινά, ὅπως ἀνακαλύπτωσι τοὺς μαργαρίτας καὶ τοὺς ἀδάμαντας.

(Ἕπεται).

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Τῶν δανείων τῶν 9 καὶ 20 ἑκατομμυρίων κατηρτήθη τὸ χρεωλύσιον καὶ μετετράπησαν ταῦτα εἰς πάγια πρὸς 6 %. Εἰς ταῦτα περιλαμβάνεται καὶ ἡ εἰς τὸ ὑπόλοιπον τοῦ δανείου τῶν 6 ἑκατομμυρίων γενομένη μετατροπή. — Ἀποπερατωθείσης τῆς ἀπὸ Πατρῶν εἰς Ἀχαΐαν σιδηροδρομικῆς γραμμῆς προσελκύθη ἡ κυβέρνησις νὰ παραλάβῃ αὐτήν. — Τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ ἐν Κορίνθῳ ἠσθάνθησαν ἐλαφρὰν δόνησιν σεισμοῦ διευθυνομένην ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς Νότον περὶ τὰ δύο δευτερόλεπτα διαρκέσασαν καὶ συνοδευομένην ὑπὸ ὑποχθονίου μυκηθμοῦ. — Κατηργήθη ὁ φόρος τῶν *διοδίων* ἀντικατασταθεὶς διὰ προσθέτου βεβαιομένου εἰσπραττομένου καὶ ἀποδιδομένου εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ὁδοποιΐας.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Ἡ Αἰγυπτιακὴ κυβέρνησις τῇ ἐπινεύσει τῆς Ἀγγλίας προέτεινεν εἰς τὰς δυνάμεις παράτασιν τῆς ἐνεργείας τῶν μικτῶν δικαστηρίων. — Ὑπεγράφη ἐμπορικὴ Συνθήκη μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Ἑλβετίας. — Τῇ 10 Νοεμβρίου ἐγένετο ἐν Βερολίνῳ ἡ κήρυξις τῆς ἐνάρξεως τοῦ Ραϊχστὰγ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος. — Ὁ πρόεδρος τῆς Ἑλβετικῆς Ὁμοσπονδίας κ. Χερτενστάϊν ἀπέθανεν.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ἀνεκαλύφθη τὸ ἐπὶ τῶν ὑπωρειῶν τοῦ Κιθαιρῶνος ἱερὸν τῶν Μουσῶν ἔχον μῆκος 12 ½ μέτρων καὶ πλάτος 6 ½, οὗ ἡ εἴσοδος κεῖται πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος. Εἶνε τετράστυλον ἀμφιπρόστυλον Ἰωνικοῦ ρυθμοῦ ὅμοιον τῷ ἐν τῇ Ἀκροπόλει ναῷ τῆς Ἀπτέρου Νίκης ἄνευ διαιρέσεων προδόμου καὶ ὀπισθοδόμου, ἐξ οὗ εἰκάζεται, ὅτι ἦτο ἁπλοῦς σηκός. Ἐν αὐτῷ εὑρέθησαν πλεῖσται ἐπιγραφαὶ ἀναθηματικαὶ εἰς τὰς μούσας, ἐπίγραμμα ἐν ἑξαμέτρῳ, χαλκᾶ νομίσματα καὶ σκῦφος ὕψους 0,10 ἀπεικονίζον κεφαλὴν Μεδούσης μὲ δελφῖνας ἑκατέρωθεν καὶ πτηνά. — Ἐν ταῖς τοῦ Ὀρχομενοῦ τῆς Ἀρκαδίας ἀνασκαφαῖς ἀνευρέθη πλὰξ μήκους 0,70, πλάτους 0,35 καὶ πάχους 0,10, ἐφ' ἧς ὑπάρχει ἐπιγραφὴ περὶ ἀπελευθερώσεως *Σωκλέους Ὀρχομενίου*. — Ἐν Πειραιεῖ παρὰ τὴν θέσιν *Πηγάδαι* ἀνεκαλύφθη τὸ ἄνω μέρος στήλης ἐκ λίθου φαιοῦ μετ' ἀετωματίων καὶ ἀκρωτηρίων, ὧν τὰ δύο τεθραυσμένα, ὕψους 0,39, πλάτους 0,35· ἐπὶ τούτου τὰ γράμματα *Δημητρια Χαιρβώνος θυγατηρ*· ὡσαύτως καὶ ἀνάγλυφον σῶμα λουτροφόρου μετὰ βάσεως ἐπὶ τοῦ κάτω μέρους στήλης ἐκ λευκοῦ λίθου, ὕψους 0,75 καὶ πλάτους 0,57. Τὰ ἄκρα τῶν λαβῶν τῆς βάσεως ὑποφαίνονται, καὶ ἑκατέρωθεν αὐτῆς ὑπάρχει Σφίγξ· ἐπὶ τῆς λουτροφόρου δύο ἄνδρες γενειῶντες τείνουσιν ἀλλήλοις τὴν δεξιάν, ὀπισθεν δὲ τοῦ πρὸς τὰ δεξιὰ ἀνδρὸς ἵσταται νεανίας φέρων κράνος, ἐζωσμένος χιτῶνα καθικνούμενον μέχρι τῶν γονάτων καὶ κρατῶν διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς ληκύθιον, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς ἀσπίδα. Μεταξὺ τῶν κεφαλῶν τῆς παραστάσεως φαίνονται τὰ γράμματα

Τελεσ ιφρων Αθηνοδωρος
Μυρριν οσιος Μυρρινοσιος

Ἐξεδόθη ἐν Παρισίοις: *Ἐν Σοῦσοις* ἡμερολόγιον τῶν γενομένων κατὰ καιροὺς αὐτόθι ἀνασκαφῶν ὑπὸ τῆς κυρίας Tane Dieulafoi μετὰ πολλῶν εἰκόνων. Τὸ ἔργον συνιστᾶται τοῖς ἀρχαιολόγοις, ὡς ἄξιον μελέτης. — Ὁ διάδοχος πρίγκιψ τοῦ Σὰξ Μάϊνιγγεν ἐξελέγη ἐπίτιμον μέλος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει «Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου» καὶ τοῦ ἐνταῦθα Φιλ. Συλλόγου «Παρνασσοῦ».

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Τὸ βιβλιοπωλεῖον Quantin τῶν Παρισίων ἄρχεται προσεχῶς νέας ὁριστικῆς πλέον ἐκδόσεως τῶν *Ἁπάντων* τοῦ Β. Οὐγκώ. Ἀποτελεσθήσονται ἐξ ἑβδομήκοντα τόμων, ὧν ἕκαστος θὰ τιμᾶται φρ. 2. — Ἀπέθανεν ἡ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον *Δόρα Ἰστριὰς* γνωστὴ εἰς τὸν ψυχολογικὸν κόσμον πριγκίπισσα Ἑλένη Κολτζὼφ Μασάλσκη προσβληθεῖσα ἐξ ἀποπληξίας ἐν Φλωρεντίᾳ. Κατὰ ρητὴν αὐτῆς ἐντολὴν τὸ σῶμά της δὲν ἐτάφη ἀλλ' ἐκάη. Τὰ διασημότερα τῶν ἔργων αὐτῆς εἶνε Γερμανικὴ ἔμμετρος μετάφρασις τῆς Ἰλιάδος, ὁ «Μοναστικὸς βίος ἐν τῇ Ἀνατολικῇ ἐκκλησίᾳ» ἡ «Περὶ τῶν ἐν Ἀνατολῇ γυναικῶν πραγματεία», ἡ «Περὶ γυναικὸς ἐν γένει Μελέτη κτλ. Ἦτο δὲ συνεργάτις διαφόρων περιοδικῶν ἰδίᾳ «Τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν δύο κόσμων» τοῦ «Δικαίου», τῆς Ῥώμης καὶ τῶν ἐν Ἀθήναις «Θεατοῦ» καὶ «Ἐλπίδος». Ἡ Ἑλληνικὴ βουλὴ τῷ 1867 τιμῶσα τὰ φιλελληνικά της αἰσθήματα, ἀνεκήρυξεν αὐτὴν Ἑλληνίδα πολῖτιδα.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ὁ ζωγράφος Μιχαὴλ Ζίχης, ὅστις ἐπέδαινε τῆς αὐτοκρατορικῆς ἁμαξοστοιχίας κατὰ τὴν ἐν Βόρκῃ καταστροφήν, ἐπεφορτίσθη ὑπὸ τοῦ Τσάρου νὰ γράψῃ εἰκόνα τοῦ δυστυχήματος. — Ὁ Γάλλος μουσουργὸς Μασσενὲ ἀσχολεῖται περὶ τὴν σύνθεσιν μελοδράματος ἔχοντος θέμα τὰς σταυροφορίας. — Ἡ κατασκευὴ τοῦ μετ' ἀνδριάντος μνημείου τοῦ Βαλζάκ, ὅπερ ἐγερθήσεται κοινῷ ἐράνῳ ἐν Παρισίοις, ἀνετέθη τῷ γλύπτῃ κ. Chapu. — Κατὰ τὸν «Μουσικὸν Ὁδηγὸν» τῶν Βρυξελλῶν, ὁ νέος αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας εἶνε ἐρασιτέχνης ἰδιότροπος. Καὶ τοῦτο οὐχὶ διότι ἀγαπᾷ κατὰ προτίμησιν τὴν μουσικὴν τοῦ Βάγνερ, ἀλλὰ διότι ἐνεθάρρυνε πάραδόξως συναυλίαν, ἥτις προπαρασκευάζεται ἵνα ἐκτελεσθῇ κροσεχῶς ἐν Βερολίνῳ. Τὴν πρωτοβουλίαν τῆς συναυλίας ταύτης ἔλαβον δύο σαλπιγκταὶ τοῦ τάγματος τῶν Οὐσσάρων, ὅπερ διηύθυνεν ὁ αὐτοκράτωρ, ὅτε ἦτο βασιλικὸς πρίγκιψ ἔτι. Οὗτοι λοιπὸν ἀπηύθυνον αἴτησιν πρὸς τοὺς *συναδέλφους* των ὅλων τῶν ταγμάτων τοῦ Βερλίνου καὶ ἠξιώθησαν πλὴν τῆς αἰθούσης τοῦ Μελοδράματος καὶ τῆς συνεργασίας 300 σαλπιγκτῶν. Ὁ αὐτοκράτωρ ἀνήγγειλεν, ὅτι θὰ τιμήσῃ διὰ τῆς παρουσίας του τὴν σαλπιγκτικὴν ταύτην συναυλίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὅμως καλῶς θὰ πράξωσιν οἱ ἀκροαταί, ἐὰν ἐφοδιασθῶσι διὰ βάμβακος!

ΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΗΣ "ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ,,

Λυπούμεθα πολὺ ὅτι ἀδυνατοῦμεν ἔτι ἱκανοποιοῦντες τὴν δικαίαν τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν περιέργειαν ν' ἀνασύρωμεν τὸ παραπέτασμα καὶ νὰ ἐπιδείξωμεν τὴν σεβαστὴν χορείαν τῶν πολυαρρένων πατέρων, οἵτινες ἔσπευσαν νὰ διαμφισβητήσωσι τὸ γέρας τῆς *Ἑβδομάδος*.

Καθ' ἑκάστην κομίζονται ἡμῖν πιστοποιητικὰ ὑπογεγραμμένα ὑπὸ τῶν δημάρχων διαφόρων δήμων τοῦ κράτους καὶ μαρτυροῦντα ὅτι ὁ κ. Δεῖνα ἔχει... τόσα ἄρρενα τέκνα. Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ πολλοί, ὧν τὰ τέκνα ἕνεκα τῶν ἰδιαιτέρων αὐτῶν συμφερόντων μετέφερον εἰς ἄλλους δήμους τὰ δικαιώματά των, δυσχερέστερα δ' ἀποβαίνει αὐτοῖς ἡ σύνταξις πλειοτέρων τοῦ ἑνὸς πιστοποιητικῶν. Οὗτοι δι' ἐπιστολῶν ἐζήτησαν μικρὰν ἔτι προθεσμίαν· ἡ δὲ *Ἑβδομὰς* θεωροῦσα δικαιοτάτην τὴν αἰτησίν των ἔκρινε καθῆκόν της νὰ παρατείνῃ ἅπαξ διὰ παντὸς τὴν προθεσμίαν τῆς ὑποβολῆς τῶν πιστοποιητικῶν μέχρι τῆς 15 Δεκεμβρίου 1888.

Φοβούμενοι μὴ προδώσωμεν τὸ μυστικὸν τῆς ὑπηρεσίας οὐδὲν ἄλλο προσθέτομεν σχετικὸν πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, εἰ μὴ μόνον ὅτι ... ἐν τῷ φακέλλῳ, ἐν ᾧ καταθέτομεν τὰ πιστοποιητικά, ἀναπαύεται... ἓν σύνταγμα ὁλόκληρον!

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀλ. Θὰ σᾶς γράψωμεν. — Μ. Κ. Οἱ Γαλάται, ὅπως λέγει ὁ Τίτος Λίβιος, ὅταν εἶχον ἀπόφασιν νὰ νικήσωσιν ἢ νὰ ἀποθάνωσι μετέβαινον εἰς τὰς μάχας γυμνοὶ μέχρι τῆς ὀσφύος. Διὰ τοῦτο ἴσως καὶ τὸ καλ-

λιτέχνημα τοῦτο τῆς ἐκθέσεως εἶνε τόσον *ντεκολτέ*. Ἀλλὰ θὰ ἀποθάνῃ! — Μ. Α., Σ. Τ. *Ὕδραν*. Κ. Π. *Μάντσεστερ*. Ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν. — Μ. Κ. Ὅτε Ἄγγλος τις ἱεραπόστολος ἠθέλησε νὰ πείσῃ ἕνα ἀρχηγὸν τῶν ἀγρίων περὶ τῆς ὑπάρξεως σὐχὶ πολλῶν, ἀλλὰ ἑνὸς καὶ μόνου Θεοῦ: — Καὶ πῶς, ἀπεκρίθη ὁ ἄγριος; Ἐν Εὐρώπῃ λοιπὸν ἕνα μόνον κατασκευαστὴν ἔχετε δι'ὅλα τ' ἀντικείμενα; Καὶ ἐν τούτοις ὑπάρχουσι κτίσται, ξυλουργοί, σιδηρουργοί. Οὕτω πολλοὶ εἰσιν καὶ οἱ δημιουργοὶ τῶν ὁρατῶν ἐν τῷ κόσμῳ». Ἐὰν ὅμως καὶ σεῖς ὑποστηρίζητε τὰς αὐτὰς δοξασίας, τότε ἀᾶς συγχαίρομεν πολύ. — —*Φίλῳ ἀναγνώστῃ*. Ἡ «Ἑβδομὰς» δὲν εἶνε ἁπλῶς οἰκογενειακὸν περιοδικὸν βαδίζον ἀπαρέγκλιτως ἐπὶ τῆς τυπικῆς ὁδοῦ, ἣν τὸ παρελθὸν ἐχάραξε διὰ τὰ τοιούτου εἴδους ἀναγνώσματα. Βεβαίως ἡ θέσις, ἣν κατέχει ἐπὶ τῆς τραπέζης δισχιλίων οὐχὶ καφφενείων ἀλλὰ οἰκογενειῶν εἶνε θέσις τόσον τιμητική, ὥστε νὰ ἱκανοποιήσῃ πᾶσαν Ἑλληνικὴν δημοσιογραφικὴν φιλοδοξίαν. Ἀλλὰ τὰ ὅρια τῆς δικαιοδοσίας της θεωροῦσα εὐρύτερα καὶ μὴ ἀρκουμένη εἰς μόνον τὴν παροχὴν «ἠρέμων καὶ γαληνιαίων ἀναγνωσμάτων», ὅπως συμβουλεύητε ἡμᾶς, θεωρεῖ καθῆκόν της νὰ μεταβάλῃ κἄποτε τὴν γραφίδα της εἰς ὅπλον ἀμύνης ὑπὲρ συμφερόντων τὴν οἰκογένειαν πάλιν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἀποβλεπόντων. — Μ. Α. *Ἀδριανούπολιν*. Κ. Α. Ι. *Ἀμοργόν*. Στ. Μ. *Σύρον*. Ἐλήφθησαν. — Α. Α. Ἐστάλησαν. — Γ. Β. *Σεβαστούπολιν*. Ἐλήφθησαν. Παραγγελίαι ἐκτελεσθήσονται· ἡ δὲ ἀπάντησις εἰς τὴν δικαιοτάτην ἀπορίαν σας προσεχῶς. Τὰ δείγματα τῆς συμπαθείας καὶ τῆς ἐκτιμήσεως, ἅτινα μᾶς παρέχετε εἶνε τὰ πολυτιμότερα τῶν κτημάτων μας. — **Καὶ πέρυσιν ἄγνωστος μὲν ἀλλὰ φανατικὸς ἀναγνώστης τῆς «Ἑβδομάδος» ἐζήτησε παρ' αὐτῆς τὸ ὄνομα, δι' οὗ θὰ ἐβάπτιζε τὴν ἀνεψιάν του. Καὶ ἐγενόμεθα συνανάδοχοι τότε. Ἀλλ' εἰς ὑμᾶς ... θὰ εἴπωμεν πῶς βαπτίζουσιν ἐν Ν. Ζηλανδίᾳ, διὰ νὰ μεταχειρισθῆτε, ἐφ'ὅσον κρίνετε καλόν, τὴν μέθοδόν των. Ὁ ἱερεὺς χωρὶς νὰ εἶνε χριστιανὸς φέρει τὸ βρέφος παρὰ τὸν ποταμόν, βυθίζει ἐντὸς κλάδον, καὶ ραντίζει αὐτὸ προφέρων κατὰ σειρὰν ὅσα ὀνόματα ἐνθυμεῖται. Τὸ ὄνομα δὲ τὸ ὁποῖον προφέρει, καθ' ἣν στιγμὴν πτερνισθῇ (φυσικὰ κρυολογοῦν) τὸ βαπτιζόμενον, μένει εἰς αὐτό. Καὶ ... νὰ τὰ χιλιάσετε. — Μ** Βεβαίως ἀγαπῶμεν καὶ ἡμεῖς τὰ σκάνδαλα ἀλλά ... Πλατωνικῶς!

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

Βεομηχανία τῆς ἑταιρείας τῶν μεταλλουργείων Λαυρείου καὶ τὰ μεταλλευτικὰ καὶ μεταλλουργικὰ αὐτῆς προϊόντα ἐν τῇ Δ' Ὀλυμπιακῇ Ἐκθέσει ὑπὸ *Ἀνδρέου Κορδέλλα*.

Ἀρχαιολογικοῦ Δελτίου τεῦχος Αὐγούστου.

Ἡμερολόγιον τοῦ 1889 *Κ. Φ. Σκόκου* χρονογραφικόν, φιλολογικόν, γελοιογραφικὸν μετὰ εἰκόνων. Ἔτος Δ'.

Τὸ Ἄσμα τῶν Χριστουγέννων διήγημα *Καρόλου Δίκενς*. Μετάφρ. *Π. Παπᾶ*. (Ἑλληνικὴς Βιβλιοθήκης Τεῦχος 16. Μέρος Α').

Ἀγγέλλονται

Λεξικὸν ἐγκυκλοπαιδικὸν τῇ ἐπιμελείᾳ *Ν. Γ. Πολίτου*. Μπάρτ καὶ Χίρστ ἐκδόται.

Η ΕΒΔΟΜΑΣ

ἐπὶ τῇ τελέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος προκηρύσσει διαγωνισμὸν μεταξὺ τῶν πολιτῶν Ἑλλήνων τῶν ἐχόντων πολλὰ ἄρρενα τέκνα ὑπὸ τοὺς ἑξῆς ὅρους·

α') Οἱ θέλοντες νὰ διαγωνισθῶσιν ὀφείλουσι νὰ πέμψωσι πρὸ τῆς 15 Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. δι' ἐπιστολῆς ἐπὶ συστάσει *πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑβδομάδος»* πιστοποιητικὸν τῆς ὑφ' ἣν ὑπάγονται δημοτικῆς ἀρχῆς, μαρτυροῦν τὸν ἀριθμὸν τῶν ζώντων ἀρρένων τέκνων αὐτῶν.

β') Ἐπειδὴ πολλοὶ ὑπάρχουσιν οἱ ἔχοντες 6 ἄρρενα τέκνα, πιστοποιητικὰ δηλοῦντα τοιοῦτον ἢ κατώτερον ἀριθμὸν δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν.

γ') Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τύχῃ δύο ἢ καὶ πλειότεροι νὰ ἀμφισβητήσωσι τὸ γέρας παρουσιάζοντες ἴσον ἀριθμὸν τέκνων, θὰ ὑπερισχύσῃ ἐκεῖνος, οὗτινος τὰ τέκνα ἔχουσιν ἐν συνόλῳ μεγαλητέραν ἡλικίαν. Συνεπῶς παρακαλοῦνται οἱ διαγωνισθησόμενοι νὰ σημειῶσιν ἐν τοῖς πιστοποιητικοῖς αὐτῶν καὶ τὴν ἡλικίαν ἑκάστου τῶν ἀρρένων τέκνων των.

δ') Ἐπιτροπὴ ἐξ ἐγκρίτων τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας μελῶν θέλει κρίνῃ τὰ πιστοποιητικὰ καὶ ἀποφανθῇ περὶ ἐκείνου, ὅστις ὡς ἔχων τὰ πλειότερα ἄρρενα τέκνα εἶνε ἄξιος τοῦ βραβείου.

ε') Εἰς τοῦτον ἐν ἡμέρᾳ ἐπὶ τούτῳ ὁρισθησομένῃ ἀπονεμηθήσεται ἐπισήμως τριακοσιάδραχμον χρυσοῦν νομισματόσημον φέρον ἐπὶ τῆς μιᾶς μὲν ὄψεως τὴν ἐπιγραφήν: «*Τῷ κατὰ τὴν Δ' Ὀλυμπιάδα ἔχοντι τὰ πλειότερα ἄρρενα τέκνα*» ἐπὶ δὲ τῆς ἑτέρας: «*Βραβεῖον τῆς «Ἑβδομάδος» τῷ παρέχοντι τοὺς πλειοτέρους στρατιώτας τῇ πατρίδι*» καὶ περιξ τὸ ὄνομα τοῦ νικητοῦ.

Ἡ διεύθυνσις τῆς «Ἑβδομάδος»

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ: Κατὰ παράκλησιν ἡ προθεσμία πρὸς ὑποβολὴν πιστοποιητικῶν παρατείνεται μέχρι τῆς 15 Δεκεμβρίου.

ΑΓΓΕΛΙΑΙ: Ὁ στίχ. ἄπαξ λ.20, δις 35, τρις 50.
ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ: Ἐτησίως δρ. 15. Ἑξαμηνία 8.
Διὰ τοὺς κ. κ. συνδρομητὰς ἔκπτωσις 25 %.

ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ
ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ
Εἰς τοὺς ἐπισκέπτας τῶν Ἀθηνῶν
Διὰ πᾶσαν ἐποχὴν καὶ ἰδίᾳ τὴν ἐνεστῶσαν, τὸ ἀριστοκρατικώτατον ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος
ΜΕΓΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ

ΠΛΟΥΣΙΩΤΑΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ
Ἑτοίμων ἐνδυμάτων
Ἐκομίσθη εἰς τὰ *καταστήματα τῶν*
ΑΔΕΛΦΩΝ ΜΠΕΚΕ
Ὁδὸς Αἰόλου 198
ὁδὸς Ἑρμοῦ 33.
Κομψότης, στερεότης, εὐθηνία.
Ἐπίσημοι ἐνδυμασίαι

ΕΚΛΕΚΤΑ
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ
ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ
ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ ΚΑΙ ΚΥΡΙΑΚΗΝ
Συνδρ. προπληρωτέα
Ἀθῆναι φρ. 8,—
Ἐπαρχίαι » 8,50
Ἐξωτερ. φρ.χρ.15,—
Ρωσσία ρούβλια 6,—
Τόμοι κομψότατα καὶ στερεώτατα δεδεμένοι, πωλοῦνται εἰς τὸ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ
9. Ὁδὸς Πατησίων 9.

ΠΙΔΟΙ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ
Καλαισθησία, Κομψότης
Ἑλληνικὰ Παρισίων
ΔΙΑΣΚΕΥΗ
Καλλιτεχνική
Εἰς τὸ κατάστημα τῆς κ.
ΕΙΡΗΝΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ
Μεγάλη στοὰ Λιτζιέρη
Ὁδὸς Ἑρμοῦ.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ
Πέννα Διαδόχου
Ὑδρόγειοι Σφαῖραι εἰς Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν ἀπὸ δρ. 35—72.
Πέννα Τριπούπη
ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ
ἐπὶ καλοῦ χάρτου στιγμιαίως.
Πέννα Διαδόχου
ΜΕΛΑΝΗ ΜΑΥΡΗ
συμπεπυκνωμένη καὶ ἀναλυομένη εἰς ἓξ μέρη ὕδατος. Δοχεῖον ἐκ δραμ. 312 δραχ. 4,50
Ἀναλελυμένη ἡόκὰ λ.90
Πέννα Τριπούπη
Γραφικαὶ ΥΛΑΙ
ΚΟΜΨΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Γραμμὴ Πειραιῶς - Κορίνθου - Αἰγίου - Πατρῶν

	1	3	33		2	4	32
Πειραιεὺς ἀν.	6.45π	11.20π	πμ.	Πάτραι ἀν.	7 πμ	11.25	—
Ἀθῆναι »	7,15μ	11.50»	8.35	Αἴγιον »	8.52	12.50	—
Κόρινθος ἄφ.	10.35	2.50μ	12.10	Κόρινθος »	1.10	4 —	1.55μ
Αἴγιον »	2.52	6.04»		Ἀθῆναι ἄφ.	4.45	7.05	5.4
Πάτραι »	4.45	7.30»		Πειραιεὺς »	5.15	7.30	6.15

Γραμμὴ Κορίνθου - Ἄργους - Ναυπλίου - Μύλων

202		203	
Ναύπλιον ἀν.	9.55π.μ.	Κόρινθος ἀν.	3.05 μ.μ.
Μύλοι »	9.55	Ἄργος ἄφ.	5.22 »
Ἄργος »	10.30	Ναύπλιον »	5.55 »
Κόρινθος ἄφ.	12.45π.μ.	Μύλοι »	6 — »

Σημείωσις.— Πᾶσαι αἱ ἀμαξοστοιχίαι ἐν Πάτραις θ'ἀναχωρῶσι καὶ θὰ φθάνωσιν εἰς τὴν παραλίαν, ὅπου θὰ χορηγῶνται τὰ εἰσιτήρια καὶ θὰ ἐνεργῆται μόνον ἡ παραλαβὴ καὶ παράδοσις τῶν ἀποσκευῶν τῶν ἐπιβατῶν.

Αἱ ἀμαξοστοιχίαι 33 καὶ 32 λειτουργοῦσι καθ' ἑκάστην πλὴν τῆς Κυριακῆς. Αἱ ἀμαξοστοιχίαι 1, 2, 33, 32, 202, 203, σταθμεύουσι καὶ εἰς ὅλας τὰς Στάσεις καὶ Σταθμούς. Μεταξὺ Κορίνθου —Ἀκράτας Πατρῶν— Ἀκράτας Ναυπλίου—Ἄργους—Μύλων καὶ ἀντιστρόφως, κυκλοφοροῦσι καθ' ἑκάστην τοπικαὶ ἀμαξοστ. σταθμεύουσαι εἰς πάσας τὰς Στάσεις καὶ Σταθμ.

Διευθύνσεις

ΓΕΡΑΣΙΜΙΔΗΣ, ἰατρὸς γυναικολόγος, ὁδ. Πειραιῶς.

Κ. ΒΟΗΚΛΗΣ δικηγ. Ἀλεξάνδρεια, Ὀκέλ. Βολανάκη.

Γ. ΠΑΜΠΑΝΟΣ ὀδοντοϊατρός, Ὁδὸς Πατησίων 9.

ΚΑΡΟΛ. ΜΠΕΚ, βιβλιοπώλης-ἐκδότης, Ὁδ. Ἑρμοῦ.

Μ. ΑΡΝΙΩΤΗΣ, βιβλιοδ. ὄπισθ. Χρυσοσπηλαιωτίσσης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΙΣ ΚΟΜΨΑ ΤΕΥΧΗ
ΠΕΡΙΠΟΥ 96 ΣΕΛΙΔΩΝ
ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ
Τεῦχος 1—3 *θάνος Βλέκας*, Ἑλληνικὴ μυθιστορία ὑπὸ Π. Καλλιγᾶ.
Ποιήματα Α. Σ. Βυζαντίου (ἐν τῷ 3ῳ τεύχει)
» 3—5 *Ὁ Ἐξηνταβελόνης*, κωμῳδία Μολιέρου, κατὰ τὴν ἑλληνίσιν τοῦ Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων.
Ποιήματα Φ. Κοππὲ (ἐν τῷ 5ῳ τεύχει).
» 6 *Περίληψις ἱστορίας* τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ὑπὸ Α. Ρ. Ραγκαβῆ.
» 7 κ.9 *Λουΐζα Μύλλερ*, τραγῳδία Φ. Σχιλλέρου.
» 8 *Ὑγιεινὴ τῆς ψυχῆς* ὑπὸ Φεσυτερσλέβεν.
» 10 *Διηγήματα* σύγχρονα Ἑλληνικά, ὑπὸ Δ. Βικέλα, Ε. Χαριλάου, Δ. Καμπούρογλου, Γ. Δροσίνη, Α. Κουρτίδου, Ι. Μ. Δαμβέργη καὶ Α. Καρκαβίτσα.
» 11—13 *Στράτης Καλοπίχειρος*, ἠθογραφία ἑλληνικὴ ὑπὸ Στ. Κουμανούδη.
» 14—15 *Ἀμλέτος*, τραγῳδία Σαικσπήρου μετάφρασις ὑπὸ Σ. Δ. Βικέλα.
» 16—17 *Ἄσμα τῶν Χριστουγέννων*, διήγημα τοῦ Κ. Δίκενς.
Ἕκαστον τεῦχος τιμᾶται λεπτὰ 60. Ἡ συνδρομὴ διὰ 25 (α' σειρὰ) δρ. 12.
Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν ἐννοοῦνται αὗται αἱ τιμαὶ εἰς χρυσόν
ΜΠΑΡΤ ΚΑΙ ΧΙΡΣΤ
ἐκδόται ἐν Ἀθήναις

Τυπογραφεῖον **Κορίννης**, *ὁδὸς Πατησίων ἀριθ. 9.*